

POLITIEK EN CULTUUR

LENIN OVER ORGANISATIEWERK DE CONSEQUENTIES VAN FINSTERWOLDE EEN ARBEIDERSVROUW STUDEERT

6e Jaargang No. 1

Januari 1951

Maandoverzicht	1
Lenin over organisatiewerk, B. Jakowlew	8
De waarheid over het land van Lenin en Stalin, D. N. Pritt	13
De consequenties van Finsterwolde, G. v. Praag	22
Waarom onderafdelingen?	
I. Brandenburg	26
De overbelasting van het kader	31

Een arbeidersvrouw studeert	34
Ontstaan en ontwikkeling van sterren en planeten, Kees de Jager	37
Vrees voor de vrijheid, F. Baruch	41
„Het beste is voor de arbeiders nog niet goed genoeg”, G. H.	44
Korte boekbesprekingen	45
Kroniek	48

Aan de abonnee's van Politiek en Cultuur

Wij verzoeken U dringend het abonnementsgeld voor 1951 aan ons over te maken, daar wij anders genoodzaakt zijn het abonnement stop te zetten.

De abonnementsprijs bedraagt voor een halfjaar f 1.75 en voor 1 jaar f 3.50. Bij aanbieding per postkwitantie wordt het bedrag verhoogd met f 0.25 incasso-kosten.

Mededeling voor het inbinden van Uw oude jaargang

Indien U vóór 1 Februari 1951 aan ons Uw oude P. en C. 1950 (12 nrs.) opzendt, onder bijvoeging van f 1.70 (f 0.70 binden en f 1.— band) zijn wij bereid ook dit jaar het inbinden van deze jaargang voor U te verzorgen.

Natuurlijk kunt U ook losse banden bestellen voor de prijs van f 1.—.

Ook oudere jaargangen kunt U nog laten inbinden. Duidelijk vermelden, **Administratie P. en C., Leidsestraat 25, Amsterdam-C.**

Evt. portokosten worden in rekening gebracht.

POLITIEK EN CULTUUR verschijnt maandelijks bij Uitgeverij Pegasus, Leidsestraat 25, Amsterdam-C., (Telefoon 30822; giro-rekening 173127). De abonnementsprijs per jaar is f 3.50, per halfjaar f 1.75. Losse nummers: 30 cent.

Correspondentie over betalingen en de verkoop dient naar de administratie p.a. Pegasus gezonden te worden. Alle correspondentie over de inhoud naar het redactie-adres: Roemer Visscherstraat 4, Amsterdam.

Politiek en Cultuur

Inhoudsopgave 1951

ALGEMENE POLITIEK EN ECONOMIE

De waarheid over het land van Lenin en Stalin, D. N. Pritt	13
De consequenties van Finsterwolde, G. v. Praag	22
10 jaar na de Februari-staking	54
De vrede is geen geschenk, Marcus Bakker	55
De nieuwjaarsboodschap van Truman, F. Baruch	61
Kanttekeningen bij de kabinetscrisis, H. Gortzak	102
Spel van misleiding en bedrog, A. Blokzijl	136
Het karkter van de regering-Drees, F. Baruch	150
China heeft genoeg te eten, Ki Tsja-loeng	169
Naar aanleiding van een bankverslag, F. Baruch	246
Grootse resultaten in de Sowjet-landbouw, J. Haken	253
Afbraak der burgerlijke democratie, G. v. Praag	301
Om de vrijheid van Piet van Staveren, G. Geelhoed	308
Problemen van het Nabije en Midden-Oosten, J. Wolff	342
De economische vooruitgang van de Sowjet-Unie, A. Rothstein ...	395
Voor de vrede, voor de grondwet, voor de natie, J. Schalker ...	438
Op de bres voor de nationale zelfstandigheid, G. Maas	443
Het Marshall-plan en de economische samenwerking tussen de Sowjet-Unie en de Volksdemocratieën, F. Baruch	500
Het socialisme schept een nieuwe mens, W. Hulst e.a.	518
Maandoverzicht 1, 49, 97, 145, 193, 241, 289, 337, 385, 433 en 529 Kroniek 48, 96, 144, 192, 240, 288, 335, 384, 480, 528 en 576	

MARXISME-LENINISME; HISTORISCHE DOCUMENTEN

Over basis en bovenbouw	67
De Russische sociaal-democratische partij en haar eerstkomende taken, J. W. Stalin	109
W. I. Lenin — de organisator en leider van de Bolsjewistische Partij, D. Koekin	159
Over de praktijk, Mao Tse-toeng	209
Over de praktijk, Mao Tse-toeng	257
Basis, bovenbouw en ideologische strijd, J. Berman	352
De bescheidenheid van Lenin, J. W. Stalin	456
130 jaar na de geboorte van Friedrich Engels, E. Stepanowa ...	457
Aan de burgers van Rusland!	481
Uit de oproep „Aan de bevolking!”, W. I. Lenin	482
De Octoberrevolutie en de middenlagen, J. W. Stalin	483
Het internationale karakter van de Octoberrevolutie, J. W. Stalin	487
Op weg naar het communisme, P. de Groot	495

Het nationale front, Mao Tse-toeng	540
Enige vraagstukken van de geschiedenis der Nederlandse arbeiders- beweging, F. Baruch	544

PARTIJLEVEN; PROBLEMEN VAN MASSA-ACTIE

Lenin over organisatievraagstukken, B. Jakowlew	8
Waarom onderafdelingen? J. Brandenburg	26
De overbelasting van het kader	31
„De overbelasting van het kader” en een doelmatiger gebruik van de beschikbare tijd, J. Schalker	81
Enige notities inzake de partijpropaganda en -agitatie, G. Geelhoed	120
De centrale taak voor de komende maanden, J. Schalker	154
Bestrijdt het liberalisme in de partij, Mao Tse-toeng	166
Waarom massa-actie? J. Schalker	197
Onze krant en de organisatie van de massastrijd, J. de Louw	203
De Rode Juli, H. Gortzak	295
Gebrek aan zelfvertrouwen — de ernstige tegenstander van de vredesactie, M. Bakker	313
Antwoord op enkele schijnargumenten, P. Courtade	316
Over leidinggeven, M. Kalinin	346
Nieuwe wegen voor de Nederlandse verzetsstrijders, G. Wagenaar	390
Zelfcritiek en de strijd voor collectieve leiding	404
Enkele uitingen van de linkse stroming in onze tijd, G. Geelhoed	448
De strijd tegen het linkse en rechtse opportunisme, A. Averink	508
Strijd voor meer welvaart is strijd voor de eenheid, Fr. Reuter ...	553
Juist nu de partij-agitatie verbeteren, G. Geelhoed	557
Een arbeidersvrouw studeert, 34, 74, 184, 227, 272, 359 en 421	

CULTURELE VRAAGSTUKKEN; NATUURWETENSCHAPPEN

Ontstaan en ontwikkeling van sterren en planeten, K. de Jager	37
De plicht van de schrijvers in Amerika, Stefan Heym	78
Enkele beschouwingen over onderwijsvernieuwing, G. v. Praag ...	126
Nieuwe wegen in de geneeskunde	139
De betekenis van de nieuwe school, I. Prins	173
De film en de vrede, G. Alexandrow	175
De communisten en de kunstenaars, G. Geelhoed	264
Over het ontstaan van het leven op aarde	285
Onderwijsvernieuwing en klassemataatschappij, J. Engels	320
Bericht van de redactie	324
Onderwijs en opvoeding in de Sowjet-Unie I, G. v. Praag	368
Er zijn geen minderwaardige rassen, M. Prenant	373
Onderwijs en opvoeding in de Sowjet-Unie II, G. v. Praag	414
De strijd voor de vrede en de film in Nederland, J. de Leeuwe ...	424

De strijd voor het onderwijs, G. v. Praag	469
„Het lied van de bossen”, E. Rebling	561
De techniek van de schrijver, K. Fedin	566

VERHALEN; GEDICHTEN

Wij hebben Rusland overtuigd, K. Pogodin	181
Holland, Sonja Prins	229
Het kind wordt geboren in Mei, Madeleine Riffaud	237
Een vader schrijft aan zijn zoon	280
Toeval, K. v. d. Geest	282
Het huwelijk, S. Antonow	326
Een ijzeren ketting, Loe Tsji	376
De dag zal komen, Pablo Neruda	413
De eerste dag, Wladimir Majakowski	494
7 November 1951, Theun de Vries	499
Kolonel Baboenow en de maansverduistering, Julius Fucik	523

KRITIEK EN BIBLIOGRAFIE

Vrees voor de vrijheid, F. Baruch	41
Het beste is voor de arbeiders nog niet goed genoeg, G. H.	44
„Licht in Koördi”, W. P.	46
„Het testament van Cesare Borgia”, G. v. Pr.	47
Psychologie en politiek, G. Harmsen	84
China doet de wereld wankelen, W. Stuit	90
„China — Het avontuur van een grote beschaving”, W. S.	95
Indonesië in het centrum, W. Stuit	130
„De kapiteinsdochter”, G. H.	134
Vergeefse nederlaag? J. S.	189
Een geschiedschrijver zonder kompas, G. H.	190
Hedendaagse bestrijders van het marxisme, F. Baruch	217
De oorlog is geen wet der natuur, G. H. en A. W.	230
Een schrijver levend op de hoogte van zijn tijd, G. Harmsen	275
Documenten over Korea, L. Gillieron	331
„Zonnige Oever”, L. B.	381
Van een berg nonsens die een angstig muisje baarde, G. H.	382
„Over communistische opvoeding”, G. v. Praag	429
Een geschiedschrijver zonder kompas, G. H.	190
Een Rus op Nieuw Guinea, G. Harmsen	475
„Ver van Moskou”, H. Gortzak	570
„De Mijningenieur”, B. H.	575

Boekhandel Pegasus, Leidsestraat 25, A'dam
Giro 173127

Gem. giro P 1527

Politiek en Cultuur

Maandblad gewijd aan de theorie en praktijk van het marxisme-leninisme.

Hoofdredacteur: J. Schalker

Maandoverzicht

HET wereldvredescongres is van 16—22 November 1950 te Warschau gehouden. Het is nadien bekend geworden, dat de regering Attlee al lang van te voren de nodige maatregelen genomen had, niet alleen om het congres in Engeland onmogelijk te maken, maar tevens om te proberen het gehele congres te doen mislukken. Het getuigt van de kracht van de vredesbeweging dat juist deze opzet volkomen mislukt is. Uit de instructies voor deze maatregelen bleek, dat de regering Attlee inzag, dat de vredesbeweging volkomen aan de verlangens van de volkeren beantwoordt, dat zij vreesde, dat het congres nog grotere aantallen tot zich zou trekken en het gevaar voor het Atlantisch oorlogspact nog groter zou worden.

Want in die instructies lezen we:

„Terzelfdertijd is de Britse regering — gezien de in het Congres liggende mogelijkheden — zich ten volle bewust van haar verantwoordelijkheid, voortvloeiende uit het Atlantisch Pact, om alles te doen wat in haar vermogen ligt om het houden van het Congres te verhinderen.”

En ongetwijfeld zal de wereldvredesbeweging door dit grootse, maar zeer zakelijke congres nog sterker worden. Want er zijn zeer belangrijke besluiten genomen. De enorme draagwijdte hiervan wordt verhoogd omdat de gedelegeerden op het congres vertegenwoordigers waren van alle mogelijke lagen van de volkeren, met de meest verschillende opvattingen.

Er namen 2065 personen uit 81 landen aan deel; Pietro Nenni kon dan ook in zijn referaat zeggen, dat de wereldvredesbeweging „de zesde wereldmacht” is. En Pablo Neruda, de grote Chileense dichter, liet zich tegen een correspondent als volgt uit:

„Het Congres heeft bewezen, hoe sterk de aanhangers van de vrede zijn. De imperialisten hadden geloofd dit Congres te kunnen verijdelen. Maar zij hebben zich vergist. Ik beschouw het Congres als een buitengewoon gewichtige gebeurtenis in de geschiedenis in de strijd om de vrede. Dat er gedelegeerden uit alle delen van de aarde aanwezig zijn en dat dezen alle mogelijke bevolkingsgroepen en de meest verschillende

politieke stromingen vertegenwoordigen, getuigt van de bijzondere betekenis van de arbeid en van de besluiten van ons Congres. Hier zijn de vertegenwoordigers van de meest verschillende opvattingen bij elkander. Al deze mensen worden door de wil tot vrede verenigd."

Het wereldvredecongres richtte zich met een manifest aan de volkeren der wereld en met een oproep aan de U.N.O.

"Er moet niet op de vrede gewacht worden — de vrede moet worden veroverd", staat in dit manifest. De weg daartoe is vastgelegd in besluiten, die wij in de oproep vinden vermeld. In deze besluiten zijn alle kwesties, die de vrede moeten waarborgen, vervat. Zij vormen een onverbreekbare eenheid. Niettegenstaande dit willen wij er enige in dit overzicht bespreken. In de eerste plaats is er de vreedzame regeling van het Koreaanse conflict. Welke oplossing wordt gegeven? De buitenlandse legers moeten zich terugtrekken — dan is de voorwaarde geschapen om het binnenlands conflict vreedzaam te regelen, met deelneming van vertegenwoordigers van het Koreaanse volk. Deze regeling zal dan moeten geschieden door de voltallige Veiligheidsraad met inbegrip van de Chinese Volksrepubliek.

We gaan niet in op de besluiten over het verbod van de remilitarisatie van Duitsland en Japan, de vermindering der bewapening, de contrôle daarop enz., omdat we over deze vraagstukken de vorige maal uitvoerig hebben geschreven. Maar we willen even stilstaan bij de belangrijke besluiten over agressie en de oorlogspropaganda. Men weet het — er wordt getracht agressie te verdoezelen — de mensen in verwarring te brengen. De omschrijving van het congres ontmaskert elk verkeerd begrip en geeft ons een juiste handleiding voor de beoordeling van eventuele agressiedaden. Deze omschrijving luidt:

"Geen enkele politieke, strategische of economische overweging, geen enkel motief, voortvloeiende uit de binnenlandse toestand of een binnenlands conflict in de een of andere staat kan als rechtvaardiging dienen voor gewapend ingrijpen van welke staat dan ook in de aangelegenheden van een andere staat. Agressie is een misdaad, die begaan wordt door die staat, die het eerst wapengeweld tegen een andere staat gebruikt, onder welk voorwendsel dan ook."

Aan duidelijkheid laat dit niets te wensen over. Hieruit blijkt tegelijkertijd, dat elk vraagstuk de aandacht van het congres had.

Talrijk zijn de uitlatingen in de gehele wereld van mensen, die tot oorlog ophitsen. Het congres stelt vast, dat dit de zwaarste misdaad tegen de mensheid is. Het congres roept daarom de parlementen van alle landen toe, een wet aan te nemen, die deze propaganda bestraft. De volkeren zullen deze wet moeten afdwingen. De Oost-Duitse republiek heeft hieraan reeds gevolg gegeven door zo'n wetsvoorstel aan te nemen.

De vredesbewegingen van alle landen staan nu voor de zeer belangrijke taak deze besluiten voor de bevolking van hun landen te populariseren en met hen te bediscussieren. Want slechts van de wil, de vastberadenheid en van het actieve handelen hangt de redding van de mensheid voor de catastrofe van een nieuwe wereldoorlog af.

DE nederlaag van de Amerikaanse invasietroepen in Korea is een harde slag voor de oorlogsdrijvers. In ons vorig overzicht wezen wij reeds op verschillende pers-uitingen zoals van de New Statesman and Nation, waarin gezegd werd, dat MacArthur met zijn opmarsbevel een oorlog met China wilde provoceren. En inderdaad, Korea is geen doel, maar het middel om de oorlog tegen China te voeren. Evenals de agressie op Formosa daarvoor dient.

In de politiek is dit een van ouds bekend feit. Eén van de samenstellers van het Japanse agressieplan, Tanaka, heeft eens verklaard:

„Om de wereld te onderwerpen, moet men eerst Azië onderwerpen. Om Azië te onderwerpen moet men eerst China onderwerpen; om China te onderwerpen moet men eerst Mandsjoerije en Mongolië onderwerpen; om Mandsjoerije en Mongolië te onderwerpen moet men eerst Korea en Formosa (Taiwan) onderwerpen.”

De bewapende bezetting van Formosa is een directe inmenging in de binnenlandse aangelegenheden van China. Dat Formosa een onafscheidelijk deel van China vormt, is buiten kijf en daarover is geen discussie mogelijk. Overtuigend is dit door Woe Hsioe-tsjoean in zijn rede in de Veiligheidsraad aangetoond.

Niet alleen dat dit in de declaratie van Cairo en in het capitulatieverdrag van Japan ten volle werd bevestigd, maar ook in het Witboek der Verenigde Staten „Betrekkingen van de Verenigde Staten tot China” wordt dit toegegeven. Er staat:

„De inheemse bevolking bevond zich 50 jaar lang onder de heerschappij van buitenlandse indringers en begroette derhalve de Chinese troepen als hun bevrijders. Gedurende de Japanse bezetting was de hereniging met het vasteland van China de vurigste hoop der bevolking.”

Maar de nederlaag van Truman's troepen door de Noord-

Acheson's camouflage-methoden

(tek. naar Jefimow).

Koreaanse legers, de Chinese vrijwilligers en de partisanen dreigt één van deze opmarsgebieden uit zijn handen te slaan. En dat niet alleen. Ook aan het sprookje van de onoverwinnelijkheid van de Amerikaanse troepen wordt voor goed een einde gemaakt. Men begrijpt dat de invloed hiervan op de Aziatische volkeren groot is. De verwarring en de woede steeg de Amerikaanse oorlogsdrijvers dan ook naar het hoofd, en Truman verried zijn misdadige wensen. Hij verklaarde dat men het gebruik van de atoombom in „actieve overweging” nam. Dat de atoombom één van de vele Amerikaanse wapens is en dat het dus de militaire bevelhebbers vrij staat naar believe van hun eigen wapens gebruik te maken.

Het is zo helder als glas, waarom deze heren tegen de Oproep van Stockholm waren. Een ongebreidelde vernietigingszucht laat zich bij hen evenals bij Hitler gelden. Alle mooie verklaringen over vrede kunnen hun werkelijke bedoelingen voor de massa niet meer verbergen. De verontwaardiging in de gehele wereld was dan ook groot. Daarom tekenden ook meer dan 150 leden van het Britse Lagerhuis een protestbrief aan Attlee. De Amerikaanse bladen, die zonder voorbehoud de buitenlandse politiek van hun regering ondersteunen en Truman en Acheson prijzen om de „sterke politiek”, die zij voorstaan, zijn geschrokken. Zij zijn geschrokken omdat de ware bedoelingen daardoor voor een ieder duidelijk worden. Zij vinden dit een stommeit. Zij schrijven dat deze verklaring een „tragische vergissing” is en stellen vast dat de president door zijn ondoordachtheid „schade aan de internationale positie van de Verenigde Staten heeft toegebracht.” Drie uur later werd deze verklaring door de Amerikaanse regering herroepen. In deze nieuwe verklaring wordt gezegd, dat MacArthur niet over het gebruik van de atoombom heeft te bevelen, maar dat volgens de Amerikaanse wetten Truman daartoe opdracht kan geven. Dat wil dus zeggen dat de atoombom boven de hoofden der mensheid blijft hangen. Want ook Truman is vóór het gebruik daarvan.

DE situatie tengevolge van de nederlaag op Korea heeft de tegenstellingen van de imperialisten onderling scherp doen uitkomen. Attlee is na een onderhoud met de Franse premier naar Truman gevlogen. In dit onderhoud zijn vanzelfsprekend de tegenstellingen niet opgelost. In het communiqué worden deze i.v.m. China's vertegenwoordiging in de Verenigde Naties zelfs toegegeven. Maar wel is er overeenstemming bereikt om de agressie in Korea voort te zetten, dus in geheel Azië de oorlogsvoorbereiding in snel tempo door te voeren.

Alle schijnoppositie tegen de herbewapening van Duitsland door Engeland en Frankrijk is volkomen verdwenen. De militaire commissie van de landen, aangesloten bij het Atlantisch Pact, hebben dit al aanvaard en de goedkeuring van het comité van de ministers van buitenlandse zaken volgt binnenkort.

Truman en Attlee trachten van de ontstane toestand gebruik te maken om de oorlogshysterie op te voeren. Truman heeft de noodtoestand afgekondigd.

In zijn radiorede, die hieraan voorafging en een toelichting op deze maatregel vormde, heeft hij in feite openlijk tot een oorlog tegen de Sowjet-Unie opgeroepen. Natuurlijk, onder het mom van woorden over de wereldvrede. Duidelijke en positieve voorstellen ontbraken ten enenmale. Neen, de maatregelen zijn er alle op oorlog gericht. Het aantal gewapende strijdkrachten wordt van $2\frac{1}{2}$ miljoen als eerste stap op $3\frac{1}{2}$ miljoen man gebracht. De directe invloed van het monopolie-kapitaal wordt vergroot.

De Volkskrant schreef:

„Truman zei dat Wilson aftreedt als president-commissaris van de General Electric Company om een functie te aanvaarden, die hem feitelijk tot tsaar der economische mobilisatie maakt.”

Daarbij is ook de contrôle op lonen en prijzen afgekondigd. We weten uit eigen ervaring wat dit betekent. De prijzen zullen stijgen — maar de lonen blijven op hetzelfde niveau. Dus verarming der massa!

Truman en Attlee doen hetzelfde wat Duitsland, Italië en Japan bij de voorbereidingen van de tweede wereldoorlog deden. Oorlog wensen zij, en zo gauw mogelijk. Bij de debatten in het Lagerhuis blijkt hierover tussen Attlee en Churchill geen verschil van mening te bestaan. Churchill maant alleen tot spoed aan. Deze lieden zijn voor het wereldgeweten reeds veroordeeld. Zij wikken, maar de volkeren zullen beschikken.

Niet éénmaal maar wel verschillende malen zijn er door de Sowjet-Unie alsook door de Chinese Volksrepubliek voorstellen gedaan ter vreedzame oplossing van het conflict in Korea. In zijn oproep aan de U.N.O. heeft ook het wereldvredecongres, zoals boven vermeld werd, een duidelijke weg aangewezen. Maar hiervan willen de oorlogshiters niets weten. Er wordt getracht hetzelfde spel te spelen als toentertijd in Indonesië. Zij willen zich in de moeilijke militaire positie, waarin zij verkeren, een adem-pauze verschaffen door het „staakt het vuren” af te kondigen, en dan gaan onderhandelen, en als zij zich versterkt hebben opnieuw het militaire geweld laten losbarsten. Hiervan is de voorgestelde resolutie van de 13 Aziatische landen de uitdrukking. Malik merkte dit ook op in de Politieke Commissie. Hij wees er daarbij op dat zij alleen maar belang stelden in het staken van het vuren, maar niet in de regeling van andere politieke kwesties.

Deze resolutie is aangenomen. Een commissie van drie zal de staking der vijandelijkheden moeten bewerkstelligen. Deze bestaat uit Perzië, India en Canada.

Overal groeit het verzet tegen de oorlogspolitiek. De voorstellen van de Achtmogendheden Conferentie ter oplossing van het Duitse vraagstuk vinden steeds grotere weerklank. Grote-wohl heeft nu het voorstel aan de West-Duitse premier gedaan om besprekingen te openen voor de instelling van een wetgevende

raad voor geheel Duitsland. Iedere regering zou hiervoor zes vertegenwoordigers moeten aanwijzen. Deze voorstellen hebben zo'n grote indruk gemaakt, dat Adenauer overstroomd wordt met brieven en telegrammen om dit voorstel te accepteren. Het vredescomité in Dortmund zegt o.a. in een telegram:

„U kunt en mag de aangeboden hand niet weigeren als U de zaak van de vrede en de nationale belangen van het Duitse volk niet wilt verraden.”

Hoewel er een speciale kabinetszitting aan gewijd is, werd er geen verklaring afgegeven en weigerde Adenauer ook de perscorrespondenten hun vragen over deze kwestie te beantwoorden.

Het Parool oordeelt, dat de West-Duitse regeringspartijen in zulk een positie zijn gebracht dat „behendig diplomatiek optreden nodig is”.

Dit betekent dat de regering-Adenauer dit voorstel niet wenst te aanvaarden en deze zaak op de lange baan wil schuiven.

Zelfs voordat het eigenlijke bewapeningsproces een aanvang neemt is de financiële toestand in ons eigen land uiterst precair.

Natuurlijk verhindert dit onze regering niet, toch op deze weg voort te gaan. Zij kiest de weg der inflatie, d.w.z. de verarming der massa zal toenemen door snelle prijsstijgingen. De tegenstellingen tussen de West-Europese landen nemen ook toe. We hebben kunnen lezen dat de Benelux niet alleen is uitgesteld, maar waarschijnlijk geheel van de baan is. Het officiële Belgische persagentschap Belga verklaarde:

„Zoals bekend, wenst België geenszins het gevaar te lopen, het tekort op de Nederlandse handelsbalans te moeten aanzuiveren, en dit niet alleen binnen, maar ook buiten het Benelux-kader.”

De grootkapitalisten kennen maar één oplossing — de massa moet betalen. Maar tegelijkertijd begrijpen zij dat er bij de werkers iets veranderen gaat en zij zoeken daarom bij voorbaat naar middelen om de werkers te knevelen. Daarom werd ook bij de behandeling van de begroting door katholieke, anti-revolutionaire en liberale kamerleden bepleit om „het aanzetten” tot staking strafbaar te stellen. Wetten zijn ijdele dingen als de strijd der massa hier tegenover staat.

De onderzoekingen van het Nederlandse Instituut van Publieke Opinie hebben aangetoond dat de meerderheid van ons volk het niet eens is met de oorlogspolitiek en met de loon- en prijzenpolitiek van de regering. En deze onderzoekingen geven steeds een te gunstig resultaat voor de regering.

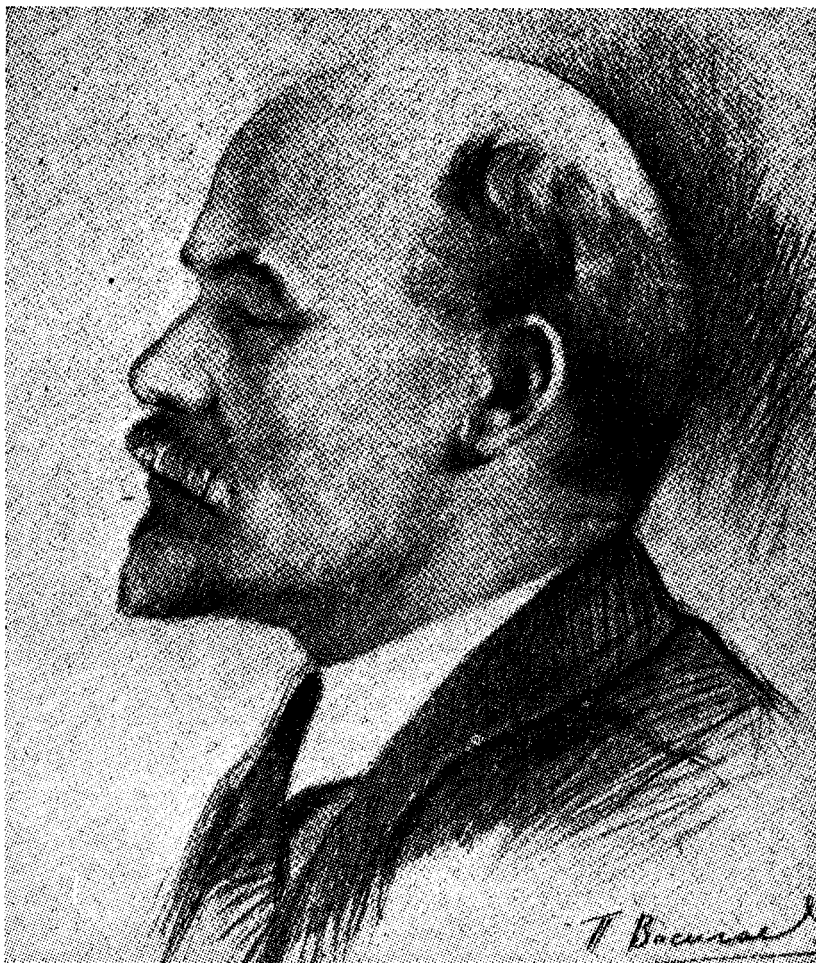
De drang naar eenheid voor de verdediging van het levenspeil is onder de arbeiders groeiende. Het congres der bouwvakarbeiders (A.B.W.B.) heeft dit duidelijk aangetoond.

Deze eenheid en de groeiende wereldvredesbeweging, gebaseerd op de besluiten van Sheffield-Warschau, zal de oorlog verhinderen en ons vrede, vrijheid en brood brengen.

15 December 1950.

27 jaar na de dood van Lenin

is zijn werk levend en onoverwinnelijk

„De kiezers, het volk, moeten van hun afgevaardigden eisen.... dat zij even onverschrokken in de strijd, even onverzoenlijk tegenover de vijanden van het volk zijn als Lenin; dat zij even vrij zijn van alle paniek, van elke schaduw van paniek, wanneer zich onvoorziene dingen voordoen of wanneer een of ander gevaar zich aan de horizon aftekent;dat zij even oprecht en even eerlijk zijn als Lenin; dat zij van hun volk houden zoals Lenin er van hield.”

STALIN

(Rede voor de kiezers, 11 December 1937).

Lenin over organisatiewerk

DE belangrijkste voorwaarde voor een succesvolle uitvoering van een bepaalde maatregel was volgens Lenin, de juiste keuze van de mensen en de controle op de uitvoering. Dat zijn de grondslagen van een bolsjewistische organisatorische werkwijze. Toen kameraad Stalin op het 17e Congres van de C.P.S.U. (b) de partij-organisaties de taak gaf om het peil van de organisatorische arbeid tot het peil van de politieke leiding te verheffen, riep hij de partij-functionarissen op, om zich in de eerste plaats te laten leiden „door de geniale gedachte van Lenin”, dat „de hoofdzaak bij het organisatie-werk is de keuze van de mensen en de controle op de uitvoering van de besluiten”.

Wat is noodzakelijk voor een juiste keuze van het kader? De mensen door de dagelijkse studie van hun eigenschappen, *tijdens hun werk*, goed te leren kennen.

Alleen op deze wijze kan men het meest doelmatig gebruik maken van de persoonlijke eigenschappen en bekwaamheden van een functionaris. In de talrijke verzoeken van Lenin om karakteristieken over bepaalde functionarissen te geven, zijn bijzondere gegevens vervat, die een leidraad zijn, waaraan men zich bij de keuze van de kaders in de eerste plaats moet houden.

Op 5 Augustus 1921 vroeg Lenin om een „beknopte” karakteristiek van een functionaris te geven. Datgene wat Lenin interesseert is leerzaam. Hij wil weten in hoever de functionaris geschikt is....

- a. wat nauwgezetheid betreft
- b. in politiek opzicht
- c. vakkennis
- d. bekwaamheden als bestuurder.

Mensen werkelijk kennen, betekent dat men hun politieke eigenschappen en vakkennis moet kennen, maar ook hun individuele eigenaardigheden en bijzonderheden. Men kent ze niet zo maar ineens, maar kan ze pas in hun werk goed leren kennen. Lenin vond het de onvoorwaardelijke plicht van iedere leider om zulk materiaal te verzamelen, bekwame mensen op te sporen en ze in te schakelen.

„Jullie taak is het om bekwame organisatoren en bestuurders op te sporen en ze voor de werkzaamheden aan te trekken.... de partijleiding van de C.P.S.U. (b) aanwijzingen en materiaal ter beoordeling te geven,”

schreef Lenin aan de leiders van het plan. Als één van de jongste Sowjet-functionarissen op de zittingen van de raad van het volkscommissariaat of van de Raad voor Arbeid en Verdediging een zakelijk referaat hield, of zakelijke opmerkingen maakte, dan vroeg Wladimir Iljitsj onmiddellijk inlichtingen over deze kameraad, hield hem in het oog, benoemde hem tot lid van de commissie, gaf hem opdrachten en gaf hem moed en vertrouwen door in z'n rede op het optreden van deze kameraad te wijzen.

Toen de Raad voor Arbeid en Verdediging een speciale commissie voor het beheer van de legergoederen instelde, maakte Wladimir Iljitsj bedenkingen tegen de candidatuur van een voorzitter van de commissie. Lenin schreef in een brief aan de leider van dit volkscommissariaat:

„A. T. is niet verstandig. U zult voor een dergelijke voorzitter de verantwoording moeten dragen. U, persoonlijk. Houdt daar rekening mee. Voor deze functie is een verstandig mens nodig.”

Het oordeel van Lenin over een andere functionaris is heel leerzaam.

„Een goeie jongen — als dichter, journalist en leraar.

Maar sufferds die wij zijn, wij zetten hem aan juridisch werk en verknoeien hem en zijn werk daarmee.”

Eén van de belangrijkste principes van de bolsjewistische organisatorische arbeid is het geven van de persoonlijke verantwoordelijkheid voor een bepaald omschreven arbeidsterrein aan iedere functionaris afzonderlijk.

„Geef alle functionarissen nauwkeurig uitgestippelde taken, concrete termijnen voor de uitvoering en let bijzonder nauwkeurig op deze uitvoering”, eiste Wladimir Iljitsj.

„...de meest dringende taken voor dit ogenblik zijn niet het maken van verordeningen en het voorstellen van reorganisaties, maar de keuze van de mensen, het opleggen van persoonlijke verantwoordelijkheid voor het werk en de contrôle op het werkelijke gepresteerde,” schreef Lenin, begin 1922.

De persoonlijke verantwoordelijkheid van de functionarissen heeft pas dan werkelijk zin, als deze functionarissen regelmatig gecontroleerd worden, als de voortdurende contrôle op de uitvoering gegarandeerd wordt.

Dat is, zoals kameraad Stalin zegt, een sterke schijnwerper, die het mogelijk maakt om op ieder gewenst ogenblik de toestand van het werk van het gehele apparaat onder de loupe te nemen en bureaucraten en ambtenaren in het daglicht te plaatsen. „Minder beloften, maar daden”, eiste Lenin.

„De werkelijke uitvoering van de besluiten controleren, dat is de hoofdtak,” schreef Wladimir Iljitsj op 31 Mei 1919. „Het toetsen van de mensen en de contrôle op de daadwerkelijke uitvoering, dat alleen is het kernpunt voor alle arbeid, van onze gehele politiek.”

MEN moet het verstaan om over de meest ingewikkelde vraagstukken een rapport samen te stellen, „dat in geen geval uit meer dan twee bladen bestaat” — soortgelijke raadgevingen gaf Lenin de partij- en Sowjet-functionarissen herhaaldelijk. „Ik vrees, dat bij ons, zoals gebruikelijk, het rapport een geheel boekdeel in beslag neemt, dat niemand zal lezen”, merkte Wladimir Iljitsj ironisch op. De kameraden, die bij hem kwamen met verschillende memoranda en allerlei voorstellen ried Lenin aan, om kort en nauwgezet te zijn. „Schrijf kort, in telegramstijl, met afzonderlijke bijlagen, als dit nodig mocht zijn.”

„Als er praktische voorstellen zijn, deze op een afzonderlijk blad opschrijven, zeer kort, als een telegram, met een copie voor de secretaris”, stelde hij voor.

Toen Lenin van het Turfbestuur materiaal ontving, dat aan deze eisen niet voldeed, schreef hen op 23 Mei 1921:

„Dit is een pracht voorbeeld hoe U mijn raadgevingen in de wind slaat. De akten hebt U op 14 April gezonden, ultra omvangrijke.

Zonder apart uitgewerkte duidelijke voorstellen. Ik had het druk, kon ze niet lezen, ze bleven liggen tot 23 Mei. Maar U zwijgt! Dat is een onmogelijke toestand!”

„Zo maakt men zelfs een goede zaak kapot,” schreef Lenin, aan de schrijver van een onvoldoende doordacht en slordig opgesteld rapport.

„Niet volkomen doorgewerkt en niet duidelijk. De tabel, die hier noodzakelijk bijhoort, is niet voorhanden, terwijl het rapport overladen is met getallen.”

En Lenin toont aan, welke tabel hierbij vereist is en onderstreept:

„In een dergelijke tabel ligt de gehele kern van de zaak besloten. Uw tabellen moeten in een afzonderlijk hoofdstuk ondergebracht worden en voor de detaillering en als bewijs van de juistheid van de hoofdtabel dienen.”

LENIN wees er op, dat kameraadschap vereist is bij de beslissingen over zaken in de arbeiders- en boerenstaat. Maar tegelijkertijd sprak hij de waarschuwing uit, dat... „de verandering van een bedrijf, waarin kameraadschap heerst in een praatcollege het grootste kwaad is, waaraan men onder alle omstandigheden zo spoedig mogelijk en zonder consideratie een eind moet maken. Het is bekend, dat dergelijke praatcolleges daar ontstaan, waar de vraagstukken zonder grondige voorbereiding behandeld worden.”

Al in December 1917, gedurende de allereerste dagen van de werkzaamheden van de jonge Sowjet-macht, werkte Lenin een bijzonder reglement uit voor de voorbereiding van de zittingen van de Raad van Volkscommissarissen. Wladimir Iljitsj eiste van iedere Volkscommissaris, die één of ander vraagstuk aan de Raad van Volkscommissarissen wilde toevoegen, eerst een schriftelijk voorstel met de volgende punten:

- a. Waarover gaat het? (kort). (Deze opgaven mogen zich niet beperken tot een enkele verwijzing, maar moeten bestaan uit een uiteenzetting van de inhoud van het vraagstuk).
- b. Wat wordt concreet aan de Raad van Volkscommissarissen voorgesteld? (Geld. Het aannemen van één of andere resolutie enz., dan hierover nauwkeurig opgeven, wat de voorsteller wil).
- c. Valt het betreffende vraagstuk onder de competentie van andere Volkscommissarissen? Concreet, welke? Zijn er al schriftelijke accoord-bevindingen?

Dit ontwerp werd op de zitting van de Raad van Volkscommissarissen van 31-12-'17 bekrachtigd en Lenin herinnerde *de medewerkers van de Raad van Volkscommissarissen in de loop van de daarop volgende jaren herhaaldelijk aan dit reglement.*

Lenin was er steeds op uit de zittingen zo zakelijk mogelijk te leiden, zogenaamde „redevoeringen” te verbieden, snel van gedachten te wisselen en zich snel te oriënteren, en verlangde het indienen van nauwkeurig omschreven practische voorstellen.

Degenen, die deelnamen aan de zittingen van de Raad van

Volkscommissarissen, onder voorzitterschap van Wladimir Iljitsj, spreken allen over de buitengewone nauwgezetheid, waarmee Lenin deze vergaderingen leidde. Lenin eiste, dat het gesprokene kort en met inhoud, de voorstellen nauwkeurig en vastomlijnd, de verklaringen onberispelijk waren. Alleen in uitzonderingsgevallen, als het in behandeling zijnde vraagstuk een buitengewoon gedetailleerde uiteenzetting vereiste, gaf hij de woordvoerders toestemming om van het reglement af te wijken, maar in de meeste gevallen was hij onverbiddelijk.

„Het is tijd om een algemeen reglement voor de Raad van Volkscommissarissen op te stellen,” schreef hij in April 1919 aan D. I. Koersky:

- „1. De rapporteurs ieder 10 minuten.
2. De discussianten in eerste instantie .. minuten.
3. Niet meer dan 2 x het woord voeren.
4. Over de agenda: één spreker voor en één tegen, ieder één minuut.”

Lenin riep de functionarissen van het apparaat van de Raad van Volkscommissarissen streng ter verantwoording, over het veelvuldig voorkomende feit, dat zonder behoorlijk overleg, mensen voor de zittingen werden uitgenodigd.

Het kwam hem ter ore, dat de commandant van de oorlogsvloot van de Republiek 3½ uur in de Raad van Verdediging moest wachten — en nog voor niets, want zijn vraag werd niet behandeld.

„Ik vind dat verkeerd”, schreef Wladimir Iljitsj en stelde voor om in de toekomst zo'n regeling te treffen, dat de rapporteurs enige minuten voor de behandeling van hun vraag ter zitting geroepen werden.

In de herfst van 1921 gaf Lenin de leider van het secretariaat van de Raad van Volkscommissarissen richtlijnen om de regeling van het uitnodigen van rapporteurs grondig te wijzigen.

Nauwkeurig geformuleerde besluiten moeten het resultaat zijn van de zittingen van de leidende organen. Lenin eiste vóór alles een grondige voorbereiding van de besluiten.

„Ik stuur U het wetsontwerp voor de lening”, schreef Lenin op 16 April 1918 aan het Volkscommissariaat voor Financiën.

- „1. Verklaar het ontwerp.
 2. Maak Uw opmerkingen er bij.
 3. Trek voor de verklaring direct U bekende specialisten aan (eis van hen liefst een schriftelijke beoordeling).
- Bij de professoren kan men een schriftelijke stellingname vragen.”

Eén van de meest karakteristieke eigenschappen van Lenin was, dat hij in staat was om een ingrijpend besluit over belangrijke principiële organisatievraagstukken te verbinden met een bijzondere aandacht voor alle kleinigheden.

Lenin zorgde er persoonlijk voor, dat zelfs de onbelangrijkste dingen volledig uitgevoerd werden, belde op om na te gaan of b.v. een door hem verzonden brief ontvangen was en voerde een hardnekkige strijd tegen iedere nalatigheid en onnauwkeurigheid. Lenin eiste van alle onderdelen van het apparaat een zelfde nauwgezetheid bij het werk.

Op 11 September 1921 stelde Lenin vast, dat een document,

gericht aan de voorzitter van de Moskouse Sowjet, waar bijzonder veel haast bij was en dat door hem aan de secretaris was doorgegeven,

„de gebruikelijke, d.w.z. idiole weg had gevolgd en met een urenlange vertraging op de plaats van bestemming aankwam. Als ik me er niet mee bemoeid had, dan zou dit document nog dagenlang opgehouden zijn. Een dergelijke werkmethode van het secretariaat is ontoelaatbaar,” schreef Lenin, „en als een dergelijk geslampamper weer eens voorkomt, dan ben ik verplicht m'n toevlucht te nemen tot strenge maatregelen en veranderingen in het personeel aan te brengen. Ik geef opdracht:

1. bij ieder document of brief, die ik afzend, moet de dienstdoende secretaresse persoonlijk nagaan (of tijdens haar afwezigheid haar plaatsvervangster, waarvan de telefoniste op de hoogte moet zijn):
 - a. zijn alle opschriften op de enveloppe gezet (persoonlijk - spoed - ontvangstbewijs op de enveloppe enz.),
 - b. is de brief direct aan de koerier afgegeven,
 - c. in ieder geval de geadresseerde telefonisch berichten,
 - d. mij het teruggezonden ontvangstbewijs tonen.
2. Hetzelfde geldt voor de telefonistes, wanneer ze opdrachten krijgen tijdens de afwezigheid van de secretaresse.”

Wladimir Iljitsj verlangde van al zijn medewerkers de grootste nauwgezetheid bij hun werk. „Het is overbodig en onbeholpen om op de door U geschifte papieren — Wladimir Iljitsj ter inzage — te schrijven”, schreef hij aan de leider van het secretariaat. „U moet in drie regels de kern van de kwestie weergeven, anders behoeft U de papieren niet te schiften.”

Van zijn secretariaat eiste Lenin de meest onberispelijke nauwgezetheid bij het werk. Hij vond zelfs tijd om zijn medewerkers te onderrichten hoe men een archief van protocollen bijhoudt:

Orde, d.w.z. volledigheid:

- a. alle protocollen rangschikken,
- b. in elk protocol moeten alle bijlagen aanwezig zijn. Er mogen geen verwijzingen in voorkomen naar brieven, die niet aanwezig zijn, voorstellen die ontbreken, enz.

Lenin wees de secretarissen persoonlijk hoe men systematisch krantenknipsels verzamelen en opplakken moet. Geen enkel detail, dat het werk verbeteren kon, ontging Wladimir Iljitsj.

Het leninisme is een theoretische en praktische school, zei kameraad Stalin, een school, die een bijzonder type partij- en regerings-functionarissen vormt, met een bijzondere leninistische arbeidsstijl.

Het bolsjewistische organisatiewerk is een combinatie van revolutionnair élan en zakelijkheid, garandeert een kameraadschappelijk, doelmatig organisatiewerk van miljoenen mensen, omdat zij hun krachtsinspanningen concentreert op het volbrengen van de belangrijkste taken, waarvoor ons land zich gesteld zit.

B. JAKOWLEW

(Uit een artikel in „Einheit”).

De waarheid over het land van Lenin en Stalin

DRIE en dertig jaar! Een generatie! Een generatie van hard werken in vreedstijd en van bovenmenselijke inspanning in de oorlog. Wat heeft het opgeleverd?

Ik kijk in de Britse kranten, want ik heb een sterke maag; ik kan heel wat verdragen, dus kijk ik ook maar in de Amerikaanse. Ik lees, dat de eerste en grootste arbeidersstaat een land van „duistere machten” is, een slavenstaat, een politiestaat, onder de terreur en de tyrannie van elf mannen in het Kremlin, die een samenzwering op touw hebben gezet om hun vertrapte slaven met miljoenen dwars door Europa naar Calais te laten marcheren om de verschrikkingen van het communisme aan een „vrije wereld” op te dringen.

Dus ga ik zelf maar eens kijken, niet naar de kranten maar naar de werkelijkheid — naar de U.S.S.R.! Ik ga er voor de vierde maal naar toe deze zomer. En wat heb ik daar gezien?

Men wil ons doen geloven dat het *onderdrukte slaven in een politiestaat* zijn. Ja, maar degenen die onderdrukte mensen willen tyranniseren moeten er in de eerste plaats voor zorgen, dat ze vertrappt en onderdrukt blijven. Het is gevaarlijk om hun mèèr te onderwijzen dan het minimum dat noodzakelijk is om hun uitbuiting winstgevend te maken, want daar krijgen ze oproerige denkbeelden van. Men heeft een strenge en „betrouwbare” rechtspraak nodig, die van bovenaf benoemd en ontslagen wordt of voor het leven aangesteld is; deze rechters moeten zorgvuldig uitgezocht worden naar hun gehoorzaamheid, zodat men geen gevaar loopt, dat zij er progressieve denkbeelden op na gaan houden. Men moet de oproerige massa's geen kans geven om naar de macht te grijpen of invloed te verkrijgen. Zij moeten geen gelegenheid hebben om kritiek uit te oefenen; dat is te aanstekelijk. En men moet ook niet riskeren om van hen te vragen, dat zij de leiders, die hen onderdrukken, met geestdrift begroeten.

Hoe hebben de „duistere machten” in Moskou deze geweldige opgave, het onderdrukken van 200.000.000 „slaven” aangepakt? Hoe beperken zij het onderwijs? Zij hebben de mogelijkheid daartoe wijd opengezet. Zij hebben de hoogste leerplichtige leeftijd van de wereld; voor dit schooljaar zijn 45.000.000 schoolboeken gedrukt en uitgereikt aan de 6.500.000 schoolkinderen in de Oekraïne (een vijfde van de gehele Sowjet-Unie). Zij hebben een ontzaglijke dorst naar kennis en een zo grote bevrediging ervan in de geschiedenis als nog nooit is voorgekomen. En zij leren in alle bijzonderheden de geschiedenis van alle revoluties, die er ooit geweest zijn. Wat een manier voor verstandige tyrannen.

nen om hun „duistere wereld” tot een veilige plaats voor tyrannen te maken!

Een rechtspraak? Ja, een rechtspraak waarbij in 99.9 % van de rechtzaken de rechtbank uit een beroepsrechter en twee lekenrechters bestaat, en de beroepsrechter in een directe, geheime, algemene verkiezing door de onderdrukte slaven van het district, waar hij zijn tyrannie zal bevestigen, gekozen wordt; „slaven” die zelfs het recht hebben hem in een volksreferendum tot de orde te roepen of te ontslaan voordat zijn tijd om is. En als verdere veiligheidsmaatregel zitten die twee lekenrechters naast hem, arbeiders die op dezelfde manier gekozen zijn en hem het zwijgen kunnen opleggen indien zij dat nodig achten. En alsof dat nog niet genoeg was, voorzien de Grondwet en de wetboeken er in, dat de beklaagde — d.w.z. iedere onderdrukte slaaf, die misschien opstandig is — meer rechten van verdediging heeft dan in welk ander rechtssysteem ter wereld ook.

En in die slavenstaat begaan de slachtoffers, voor wie de mogelijkheid van ontsnapping ruimschoots openstaat — in steeds afnemende mate misdaden; in tal van districten is het percentage geslonken tot op een zesde van enige jaren geleden.

En wat het gevaar betreft, dat diezelfde slachtoffers invloedrijke posities krijgen — het is een feit dat men waar men ook gaat, jonge mannen en vrouwen vindt, die zich met hard werken en studeren opgewerkt hebben en belangrijke posities bekleden. Daar staan zij voortdurend bloot aan kritiek, nu juist niet van bovenaf, maar van de arbeiders, de Communistische Partij en de vakbonden, en als zij hun werk niet behoorlijk verrichten gaan zij de laan uit. Ik heb een grote metaalfabriek gezien, een wolkenkrabber in Moskou — waar de wandkrant die de „slachtoffers” gelegenheid geeft tot vrije kritiek, vol stond met klachten, voornamelijk tegen de *boekhouding!* — een katoenspinnerij, een collectief landbouwbedrijf en nog heel wat andere instellingen, die geleid werden door jonge mannen en vrouwen, die zichzelf opgewerkt hadden zonder andere voorrechten dan de ontelbare mogelijkheden die deze slavenstaat opent voor persoonlijke verdienste; twee van deze mensen waren leden van de Hoogste Sowjet van de U.S.S.R., in een vrije, algemene, geheime stemming gekozen en daardoor in een positie om hun eigen mening vrijuit te laten horen en tevens de mening van hun kiezers. (Ik zou wel eens willen weten wat de Britse arbeiders denken van de bewering van Cripps, dat zij, in ons land, met zijn lange traditie van onderwijs en arbeidersbeweging, niet genoeg intelligente mensen kunnen opleveren voor dergelijke posities!).

Enthousiasme voor hun tyrannen? Nu, kameraad Stalin vierde in December 1949 zijn zeventigste verjaardag, en de mensen hebben hem geschenken gestuurd. Wat er tot nu toe uitgepakt is — het is nog lang niet alles — vult twee grote musea. Men heeft nog nooit zo'n rijkdom van kunst en handenarbeid, zoveel blijken van genegenheid en trouw bijeen gezien. Oude schatten, nieuwe meesterstukken, boerenkunst, industriële producten, brieven van

schoolkinderen en van oude mensen, uit het hoge Noorden en uit half-tropische gebieden. Er waren dingen bij die mooier waren dan ik ze ooit gezien had. Ook heel eenvoudige en daarnaast de bewerkelijkste uitingen van kameraadschappelijke verknochtheid. (Eén geschenk bestond uit een verzameling van 3.765 *nieuwe* soorten zaden, die de onwetende slaven sinds de Revolutie hebben gekweekt). Wat een manier om de tyrannie een hak te zetten, als je de kans krijgt!

Neen, zij zijn niet vertrapt (dat worden zij niet eens als zij de brede straten van Moskou over proberen te steken tussen de stromen auto's door, die de tyrannen aan hun slachtoffers verkopen wanneer dezen 1500 gulden kunnen sparen — en honderden kunnen dat). Wie is er om hen te vertrappen? Niet de regering, die zich gedraagt zoals wij gezien hebben — de regering, die zij in vrijheid kiezen. Geen grondbezitters of fabriekseigenaars of bankiers! De staat, dat zijn zij! En zij voelen er niet voor om zichzelf te vertrappen!

Tyrannen, die een aanvalsoorlog beramen? Die dreigen door Europa naar Calais te marcheren? Dat wordt ons ook verteld!

Om dat te doen moet men beginnen, zijn bevolking psychologisch voor te bereiden op de inspanning en de opofferingen van een oorlog. Een aanvalsoorlog, die zo maar op het gebied van andere volken ondernomen wordt, waarin tegen andere arbeiders gevochten wordt, is iets heel anders dan een oorlog, die ons opgedrongen wordt ter verdediging van ons eigen vaderland — en vereist dus een veel grotere materiële voorbereiding. Het is geen gemakkelijk werk de mensen daar geestelijk op voor te bereiden. Het heeft de Verenigde Staten met zijn kolossale pers en radiogordijn vier jaar of nog langer gekost om het volk min of meer in die geestestoestand te brengen. Hoe lang zou men nodig hebben om de hartelijke en tamelijk voorzichtig-ingestelde Sowjetvolken, die liever door hun verstand dan door hun gevoel overtuigd worden, zover te krijgen? Zij weten immers wat de oorlog betekent. Hoe krijgt men een aanvalsoorlog aanvaard door zulke mensen als ik in Kiew heb gezien, die in 1937 een mooie voorbereidende school hadden gebouwd, die zij in 1943 door de Duitsers zagen vernielen; zij zagen geen kans de school weer op te bouwen vóór 1947 en nu wordt er een aandoenlijke zorg aan besteed. Hoe zou men hen kunnen overhalen om het gevaar te lopen dat deze school door graag-schietende Amerikaanse vliegeniers met een atoombom vernield zou worden, met de kans, dat ze hem in 1960 weer op zouden kunnen bouwen? In Kiew alleen al hebben zij 170 nieuwe voorbereidende scholen en zij vroegen mij hoeveel wij er hadden in Groot-Brittannië. Ik vertelde over de bezwaren, wij gebruiken zoveel geld voor bewapening. Daarop antwoordden zij zonder al te veel bitterheid: „Ja, voor 'n oorlog tegen ons.” En toen wij even later afscheid namen riepen de kinderen: „Hartelijke groeten aan alle kinderen van Groot-Brittannië,” en de directrice gaf ook haar beste wensen mee.

Indien de kolossale, krankzinnige en misdadige taak om zulk een volk ertoe over te halen een aanvalsoorlog te ondersteunen ondernomen werd (door een regering die meer dan alle andere in de wereld zich erop beroemen mag dat zij vrede en ontwapening nastreeft), hoe zouden die tyrannen dan hun slaven gaan bewerken? Door oorlogspropaganda, vermoed ik, door op de een of andere manier de oorlog als iets aantrekkelijks, iets winstgeevends of in elk geval als iets noodzakelijks voor te stellen. Welnu, er is geen spoor van een dergelijke propaganda te vinden in de U.S.S.R. Integendeel, er wordt meer dan ooit propaganda vóór de vrede gemaakt en tegen elke opvatting dat oorlog gewenst, noodzakelijk of onvermijdelijk is.

Ieder gebouw, iedere schutting, de aanplakborden van iedere instelling, de kranten en tijdschriften roepen het uit: „Vrede, Vrede. Eist vrede. Strijdt voor de vrede. Werkt voor de vrede.” De Oproep van Stockholm met zijn 115.275.940 Sowjet-handtekeningen, is slechts een deel van de grote strijd. Hoe is het mogelijk om in naam van alles wat bloeddorstig is mensen, die dit soort anti-oorlogspropaganda, deze hoop op een gelukkige vrede gehoord hebben, lust te doen krijgen in een aanvalsoorlog, na de oorlogs-ondervindingen, die zij hebben beleefd? De waarheid is juist dat het nog altijd moeilijk is om deze vredelievende mensen aan hun verstand te brengen hoe ernstig het oorlogsgevaar van buitenaf is en zelfs zij, die het zich volkomen bewust zijn, hebben toch altijd vriendschappelijke gevoelens voor de arbeiders in andere landen. Overal waar ik met hen gepraat heb stuurden zij groeten aan de Britse arbeiders en drongen zij er op aan, dat dezen de strijd voor de vrede zouden versterken en hun regering zouden dwingen mee te doen aan deze strijd.

Terloops kan ik ook nog vermelden dat als de „mannen in het Kremlin” werkelijk over een oorlog dachten en als zij dan lazen — wat zij ongetwijfeld doen — hoe de Amerikaanse pers met allerlei in bijzonderheden uitgewerkte plannen pronkt voor het gooien van atoombommen op Moskou zodra de oorlog begint, dan zouden zij niet dag en nacht, zomer en winter aan het werk zijn om in Moskou acht wolkenkrabbers te bouwen, die prachtige mikpunten zijn.

Maar zij hebben ons nog meer te vertellen: *de ganse Sowjet-economie is aan oorlogsvoorbereiding gewijd; geweldige troepen-machten worden opgeleid; het is daar „kanonnen in plaats van boter”.*

En dit wordt n.b. gezegd in Engeland, met zijn kleine rantsoenen aan boter, suiker, vlees, spek, waar het bouwen van de hoognodige woningen en scholen en ziekenhuizen wordt verminderd en waar meer en meer gedreigd wordt met dergelijke versoberingen, juist omdat de gehele huishouding van de staat feitelijk ingericht is op oorlogsvoorbereiding.

Hoe is de werkelijke toestand in de Sowjet-Unie? Hoe geweldig groot de voorraad menselijke arbeidskracht daar ook is, toch

zou het altijd mogelijk zijn geweest, het opvoeren van het levenspeil sneller te doen plaats hebben wanneer er meer mensen beschikbaar waren geweest; en het bewapenen tegen een bedreiging uit het Westen is altijd een last geweest, al was deze onvermijdelijk; iedere extra-tank betekent dertig of veertig ton staal minder voor woningen en iedere extra-soldaat betekent, dat de productie van iets nuttigs hier of daar vertraagd wordt. „Wij hebben de vrede nodig als de lucht om in te ademen, want er zijn bij ons miljoenen mensen in het scheppende werk betrokken,” heeft iemand van hen tegen mij gezegd.

Er is geen enkel teken van bezuiniging op verbruiksgoederen. Er wordt niet bezuinigd op culturele of wetenschappelijke uitgaven, er bestaat geen aarzeling bij het uitvoeren van reusachtige plannen voor het produceren van kapitaal op lange termijn — plannen die zelfs indirect niet van belang zijn voor een oorlog of oorlogsvoorbereiding in de toekomst en die voor onbepaalde tijd uitgesteld zouden moeten worden als er oorlog kwam. Het leven wordt inderdaad vrolijker en niet somberder, zoals dat onder de Marshall-wet het geval is. Er is meer te eten, voor prijzen, die de mensen betalen kunnen — en de prijzen, *niet* de lonen, worden telkens aanmerkelijk verlaagd. De kwaliteit van het voedsel is uitstekend; tenslotte produceert deze socialistische staathuishouding voedsel om zelf op te eten en niet om de een of andere kapitalist winst te bezorgen. Ik zag b.v. op een worstfabriek dat worst van vers vlees kan gemaakt worden en ook gemaakt wordt! Er komt een steeds toenemende verscheidenheid van voedsel in betere kwaliteit en grotere hoeveelheden. Margarine kan men nog wel krijgen, want de boter is nog niet erg goedkoop, maar er zijn weinig mensen, die het kopen. Zij geven de voorkeur aan boter en zij kunnen een behoorlijk kwantum bekostigen, vele malen ons rantsoen. (Boter vóór kanonnen en boter vóór margarine). Textielgoederen en confectie zijn veel overvloediger dan vroeger en goedkoper.

De nieuwe ondergrondse spoorwegen in Moskou lijken wel paleizen. Auto's zijn er bij massa's — goede en goedkope wagens. De advertenties bevelen ze u aan, ge gaat naar binnen, legt uw geld neer en rijdt er mee weg, de particuliere koper krijgt ze voor minder geld dan fabrieken of regeringsinstanties.

Er wordt overal gebouwd, in de stad en op het land, in een snel tempo. Goede architecten, goed-geschoolde arbeiders, zeer verbeterde werktuigen. De moderne bouwtechniek heeft een hoog peil bereikt, de bouwmaterialen zijn van uitstekende kwaliteit, ze wegen niet veel en er is een grote verscheidenheid.

In een Moskouse katoenfabriek — de oude Trechgoraja — gaan alle kinderen van de arbeiders, die beneden de zeven jaar zijn, 's zomers drie maanden naar de zonnige vakantie-oorden aan de Zwarte Zee en hun ouders betalen daar een belachelijk lage som voor. Dezelfde fabriek besteedt 1.800.000 roebels aan het bouwen van een kamp voor de kinderen boven de zeven jaar —

eigenlijk is de fabriek er helemaal niet verantwoordelijk voor maar: „Wij beschouwen ze als onze kinderen” — en een deel van dat geld wordt gebruikt voor beeldhouwwerk ter verfraaiing van het kamp. (Beelden vóór kanonnen).

Op het culturele werk wordt evenmin bezuinigd. Al het mogelijke wordt gedaan om b.v. te zorgen dat het ballet, de opera en het toneel steeds beter worden; zij zijn dan ook de beste ter wereld.

Lezingen, ontelbare cursussen en levendige discussies op openbare bijeenkomsten zijn er te kust en te keur met vrije en openhartige — dikwijls moeilijk te beantwoorden — vragen aan de spreker. De meeste ervaren rechtsgeleerden geven b.v. cursussen over het recht en zijn praktijk aan jonge advocaten en op clubs in fabrieken; het is zelfs voorgekomen dat na een serie lezingen over diefstal en de gevolgen daarvan, het cijfer van „verlies van materiaal” in sommige gevallen aanzienlijk daalde.

De universiteiten worden uitgebreid of krijgen geheel nieuwe gebouwen; wetenschappelijke instellingen hebben „zoveel geld als wij nodig hebben, want wij zijn beoefenaars van de wetenschap in een socialistische Staat”. Het Instituut voor de Rechtswetenschap b.v., zet zijn uitvoerige onderzoekingen op het gebied van de wet, de rechtspraak en de rechtsgeschiedenis van alle landen, voort als een normaal onderdeel van een algemene culturele ontwikkeling. Zij vragen mij: „Worden in uw land de wetten van de U.S.S.R. bestudeerd?” Ik kan daar geen prettig antwoord op geven, maar gelukkig kan ik wel een vraag beantwoorden over de laatste ontwikkeling van het Engelse gewoonterecht over het niet betalen van verplichte bijdragen. Wij herinneren er aan, dat een van de boeken van Wyshinsky het Engelse bewijsrecht uitvoerig behandelt, een deel van het Engelse recht, dat vele Engelse juristen niet goed beheersen; en een andere advocaat laat mij zes Russische vertalingen zien van standaardwerken, die door Engelse rechtsgeleerden van een uitgesproken „onrevolutionnaire” richting geschreven zijn.

Ditzelfde kan men in elke tak van het culturele leven opmerken. Ja, cultuur vóór kanonnen. De kanonnen zijn er wel, maak u daar niet bezorgd over. Dat is maar goed ook. Ik weet zeker dat de kanonnen eerste prioriteit krijgen, tot op het punt dat noodzakelijk is voor veiligheid in de verdediging, en niet verder. Het bemoedigende feit is, dat een economie, die nog geen overvloed van materiële dingen heeft, toch besluiten kan om zijn voorraad kanonnen en oorlogsmateriaal van allerlei soorten op een peil te houden dat, door deze economie, zonder enige hulp van „buitenaf”, toch duidelijk gebaseerd blijkt te zijn op „boter en cultuur en alles, wat verder opbouwend en verheugend is, vóór kanonnen” — wat natuurlijk absoluut onmogelijk zou zijn als de S.U. zich niet voor de verdediging, maar op een veel grotere schaal — b.v. 70 of meer % van de begroting, zoals in de U.S.A. — met agressieve bedoelingen bewapende.

Indien men de resultaten afmeet naar de inspanning, die ze gekost hebben, en de jaren, die voorbij moeten gaan voordat ze hun „winst” opbrengen, dan is misschien het allermerkwaardigste bewijs van de aandacht, die de Sowjet-Unie aan een vreedzame ontwikkeling besteedt, van haar vaste vertrouwen dat de vredeskrachten in de wereld de overhand zullen hebben en van haar eigen vaste voornemen om de vrede te handhaven, de nieuwe hydro-electrische en irrigatieplannen aan de Wolga, de Djnepr en de Amoe-Darja *).

Zeker, deze plannen zullen geen „opmars naar Calais” bevorderen in de komende tien jaren. Maar zij zullen miljoenen mensen rijker maken — en niemand zal uitgebuit worden, niemand zal dividenden krijgen van aandelen, geen aannemer zal er van profiteren! Dat is het wat men hun niet vergeeft, dat zij armoede uit de wereld bannen, dat zij aan de grijpende handen van een verziekte en oververzadigde kapitalistische economie, die niet zonder nieuwe gebieden om uit te buiten bestaan kan, eerst een zesde en toen weer een stuk, en nog een, onttrekken, totdat de helft van de wereld uit „slaven”-staten bestaat, waar geen uitbuiting van de ene mens door de andere voorkomt. Dat is de eigenlijke oorzaak van alle haat, alle leugens, alle verdraaide propaganda, van de beschuldiging van oorlogsvoorbereiding (die brutaalweg gericht wordt tegen de enige economie, die slechts in vrede bloeien kan, door de oude economie die een crisis slechts vermijden kan door oorlog), en van al het ongemak, waar wij nu tegen te kampen hebben. „Jawel, atoomsplitsing,” zei een Oekraïns dichter tegen mij, „wij hebben anders een tamelijk grote atoom in 1917 gespleten.”

O, maar daar is geen vrijheid! is ook een klacht. Ik vraag mij soms af *waarom* ons dit verteld wordt. Moeten wij hen haten omdat zij niet vrij zijn? Of moeten wij oorlog gaan voeren omdat zij niet vrij zijn? Hoe zit dat?

Maar het is evengoed de moeite van het beantwoorden waard als de rest van de verderfelijke onzin, die door de propagandisten van het Westen tegen hen wordt uitgebraakt, terwijl er in hun eigen landen een steeds verminderende vrijheid van spreken — zelfs van denken — is wanneer je je baantje niet wilt verliezen, een steeds verminderende vrijheid om in en uit het land te reizen, je brood te verdienen, zelfs in een tijd van hoogconjunctuur, zonder enig protest van de „vrijheidsspecialisten” die tegen de Sowjet-Unie te keer gaan.

In de U.S.S.R. is men vrij om zijn mening te zeggen, te redetwisten, kritiek uit te oefenen. Men is niet vrij om de contrarevolutie aan te bevelen of het herstel van het particuliere bezit van fabrieken en landerijen; maar ik heb niemand kunnen vinden die dat zo'n gemis vond! Men is niet vrij om verraad te plegen of te spionneren. Men is niet vrij om misdaden te begaan — en er zijn steeds minder mensen, die ze begaan.

*) Zie hierover het artikel „Op weg naar het communisme” in het Dec.-nr.

Men is vrij om zich te ontwikkelen, om zelf zijn werk en zijn vacantie te kiezen; men is bevrijd van uitbuiting, bevrijd van de benauwende angst voor werkeloosheid, voor armoede door ziekte of ouderdom. Men is bevrijd van bijna alle kwade dingen, die de mensen kunnen voorkomen.

Ze zeggen dat men niet vrij is om er een andere mening op na te houden als Lyssenko! Maar het geschilpunt dat door Lyssenko beslist werd is jarenlang in volkomen vrijheid en in het openbaar op democratische wijze besproken. Tenslotte kwam de beslissing in 1948, doordat de ene partij bewijzen aanvoerde; en omdat zij het wonnen en hun zin kregen, zal het grote bebossingsplan, dat een eind zal maken aan het al te droge klimaat, in minder dan twee derde van de tijd voltooid worden, die het anders zou hebben geduurd, en met negentiende minder kosten. En omdat Lyssenko gelijk had, verbouwen zij nu goede hennep. De Amerikaanse kranten zeiden dat hij ongelijk had; hij zei dat hij gelijk had; dus kweekte een collectieve boerderij volgens zijn aanwijzingen hennep van 13 à 14 voet hoog. (Zij hebben het mij laten zien en ik heb zelf de maat genomen).

Maar dan zegt men: *er is een ijzeren gordijn voor alle inlichtingen. Zij weten niets van wat er buiten hun land, in de „vrije” wereld gebeurt.*

(Weer vraag ik, waarom zegt men dat? Moeten wij een oorlog voeren omdat zij onwetend zijn? Om ze „mores te leren”?).

De waarheid is dat de gewone krant in de U.S.S.R. van een vierde tot een derde van zijn plaatsruimte aan nieuws uit het buitenland besteedt. I.v.m. het conflict in Korea b.v., stonden geregeld de communiqué's van de Noord-Koreaanse regering en van de Amerikaanse regering en van Reuter, volledig in de dagbladen, toen ik in de Sowjet-Unie was. Iedereen die daar met mij over buitenlandse aangelegenheden sprak — en dat waren zeer verschillende mensen — wist er meestal evenveel en soms heel wat meer van dan ik; en zij stelden mij lastige vragen, over hoeveel het Engelse volk over de Sowjet-Unie wist en wat wij erover leren in onze scholen. (In hun scholen leren zij Engelse geschiedenis, en zeer velen leren Engels. Een vreemde taal is verplicht en zij leren ze goed).

Ik heb in bioscopen en schouwburgen veel caricaturen van Hollywood en van Amerikanen en Engelsen gezien; ik moest toegeven dat zij gelijk hadden. (Dit moest ik zelfs toegeven van een personage in een operette, die alles wat hij ooit geprobeerd had, verkeerd had gedaan en klagelijk zei: „Niemand waardeert mij hier; maar in de Verenigde Staten zou iemand zoals ik President kunnen worden”).

Tenslotte zou ik van Mr. Churchill moeten aannemen, die zelf niet veel aanspraak kan maken op een culturele opvoeding, dat *de Russen barbaren zijn*. Hij meent het zeker, want hij heeft het in de notulen van een kabinetsvergadering gezet tijdens de slag bij Stalingrad, toen hij in het openbaar onze bondgenoten prees

omdat zij de heldhaftigste, wat mensenlevens betreft kostbaarste en uit militair oogpunt knapste operatie uit de wereldgeschiedenis volbrachten! Nog eens: ik begrijp niet wat er van ons verwacht wordt omdat zij „barbaren” zijn. Moeten wij oorlog tegen hen voeren om hen minder barbaars te maken, of om onze eigen culturele superioriteit te bewijzen? Het staat vast dat Mr. Churchill dat toen al, in 1942, wilde doen; want hij had het er over dat zij verhinderd moesten worden om „de cultuur en de onafhankelijkheid van de oude staten van Europa onder de voet te lopen.” Maar ik zou die „barbaarsheid” wel eens nader willen bekijken. Waarin komt die tot uitdrukking? In hun onderwijs? In hun ballet, hun opera, hun schouwburg, hun films? In hun eenvoudige, fatsoenlijke manieren? In hun bereidheid om elkaar te helpen? In hun vriendschap voor iedereen die hun maar halverwege tegemoet komt? In hun grote zorg voor de kinderen? In de manier waarop zij, om een paar voorbeelden te noemen, maanden en maanden gezwoegd hebben om langzaam de achttiende-eeuwse schoonheid van de beelden en fonteinen en gebouwen van Peterhof te restaureren en van de kerken en paleizen van Poesjkin (Tsarskoje Selo), die moedwillig door de nazi's kapot zijn gegooit? In hun wederopbouw van de Universiteit van Kiew in een tijd van tekorten, op een veel kostbaarder wijze dan nodig was om maar de mooie bouwstijl van het oorspronkelijke gebouw te bewaren? In zulke opvallende feiten als de reactie op een wedstrijd, die uitgeschreven was voor amateur-toneel met zang en dans in de Oekraïne? Er waren 700.000 inschrijvers en er moest twee weken hard gewerkt worden aan de uitspraak. In 1.700 concerten, die door leden van de opera van Kiew in een maand in Oekraïense dorpen gegeven werden? De zuivere, simpele waarheid is dat zij tegenwoordig het beschaafdsten, d.w.z. het minst barbaarse volk ter wereld zijn.

Er is een ijzeren gordijn, ongetwijfeld, en de leiders aan de ene kant van dat ijzeren gordijn moesten in een gekkenhuis zitten — in zekere zin zitten ze er al in. In ieder geval is er in de wereldgeschiedenis nog nooit zo'n dik pak leugens gebracht, als die van hen uitgaan. Zelfs Goebbels en Hitler, die zij dikwijls bijna letterlijk napraten, hadden niet zo'n uitgebreid repertoire.

Niets kan de steeds voortgaande opmars van de nieuwe beschaving tegenhouden, behalve een oorlog. Dat is een van de redenen waarom sommige mensen ophitsen tot oorlog, en wij moeten zorgen dat zij daarmee geen succes hebben. Dat moeten en kunnen en willen wij. En zolang wij dat doen, zullen wij beloond worden met geheel nieuwe ontwikkelingsvormen, nieuwe maatstaven, een nieuwe cultuur, een nieuwe veiligheid, een nieuwe, werkelijke vrede. Dan zullen wij trots kunnen zijn omdat wij in dezelfde wereld wonen als zij — een wereld, waarvan wij weten dat hij tot één wereld zal uitgroeien.

D. N. PRITT

(*Labour Monthly*).

De consequenties van Finsterwolde

Het verval van de burgerlijke democratie

„.... Mijnheer de rechter, daar is de man die Barbertje vermoord heeft.... Die man moet hangen....

Rechter, ik heb Barbertje niet vermoord! Ik heb haar gevoed en gekleed en verzorgd. Ik kan getuigen bijbrengen, die verklaren zullen dat ik 'n goed mens ben en geen moordenaar.

Man ge moet hangen! Ge verzwaaert uw misdaad door eigenwaan. Het past niet aan iemand die... van iets beschuldigd is, zich voor 'n goed mens te houden.”

MULTATULI

„Er bestaat geen enkele (burgerlijke) staat, zij het ook de meest democratische, die in zijn grondwet geen achterdeurtjes of uitzonderingsbepalingen heeft.... voor het geval, dat de uitgebuite klasse haar slavenstoestand „overtreedt” en poogt, zich niet als slaven te gedragen” — Lenin.

Ook de Nederlandse grondwet heeft zulke achterdeurtjes. Eén is er in 1887 ingekomen. Zelfs door vertegenwoordigers van de burgerlijke partijen werd bij de behandeling van zulk een „achterdeurtje” op het gevaar gewezen, dat thans in het wetsvoorstel betreffende de „voorziening in het bestuur van de gemeente Finsterwolde”, duidelijk naar voren komt. Dit wetsvoorstel is een leerzaam voorbeeld. Het laat duidelijk zien, hoe gelijk Lenin had, toen hij ons leerde, dat er geen algemene democratie is, maar altijd een klasse-democratie. Zodra de arbeidersklasse gebruik maakt van haar veroverde rechten, worden deze zogenaamde democratische rechten de nek omgedraaid, wanneer zij voor de bezittende klasse een gevaar gaan betekenen. Waarvoor dan de „achterdeurtjes” dienen, om dit te verhinderen.

WAAROM moet Barbertje (Finsterwolde) hangen? Het ontwerp van wet, dat 3 November 1950 is ingediend, zegt „dat het wenselijk is, in verband met grove verwaarlozing van de regeling en het bestuur van de huishouding der gemeente Finsterwolde, overeenkomstig het bepaalde in artikel 146, vierde lid, der Grondwet, de wijze te bepalen, waarop in het bestuur dier gemeente wordt voorzien”.

Art. 146, vierde lid, der Grondwet, luidt:

„Wanneer de regeling en het bestuur van de huishouding ener gemeente grovelijk worden verwaarloosd, kan een wet de wijze bepalen, waarop in het bestuur dier gemeente, met afwijking van het eerste en tweede lid van dit artikel, wordt voorzien.”

Het eerste lid, waarop wordt gedoeld, zegt, dat aan de raad de regeling en het bestuur van de huishouding der gemeente worden overgelaten. Het tweede lid: dat de raad de verordeningen maakt,

die hij in het belang der gemeente *nodig oordeelt*.

Op papier dus belangrijke rechten! Er moeten dan ook zeer ernstige redenen zijn, om de „doodstraf”, zoals deze bepaling van het vierde lid van artikel 146 der Grondwet werd genoemd, over een gemeente uit te spreken.

Wat verstaat men onder „grovelijke” verwaarlozing?

„Gemeentebesturen die er de bijl bij neerleggen, of zich schuldig maken aan handelingen en verzuimen, welke de gemeente dreigen te sturen in het niet”, zoals een grote kenner van het gemeenterecht, Prof. J. Oppenheim, het tekenachtig zegt.

Thorbecke, de maker van de Gemeentewet, had nooit gedacht, wat wel eens is gebeurd, dat niemand wethouder wilde zijn en dus de gemeente niet kon worden bestuurd volgens de wet, of dat niemand lid van de raad wilde zijn. Ja, in zulke gevallen moet daar dan in worden voorzien.

Het is zelfs voorgekomen, dat er volledige stakingen plaats vonden van gemeenteraden. Met het oog daarop, diende in 1885 de toenmalige conservatieve minister Heemskerk dan ook een wetsvoorstel in, waarin hij voorstelde, dat de burgemeester dan besluiten zou kunnen nemen, op een wijze, zoals wij dat in de bezetting hebben gekend.

Zover kwam het niet, wel werd in 1887 een nieuw lid aan het toenmalige artikel 144 (thans 146) der Grondwet toegevoegd.

„Het bij uitstek belangrijk recht van de vertegenwoordiging der gemeentelijke burgerij tot het besturen van de gemeentehuishouding kan niet anders dan bij *speciale* wet, van kracht voor een *speciale* gemeente, worden verkort. *En deze wet kan niet worden beklonken, dan nadat alle staaltjes van plichtvergetendheid, die zich hebben voorgedaan in de bepaalde, met een zwarte kool getekende gemeente, zijn gewogen en gewikt.*” (Oppenheim).

Noch in het geval Beerta in 1933, noch in Finsterwolde in 1950, werd aan deze eisen voldaan, kon niet worden voldaan, omdat niet bewezen kon worden dat zij de huishouding der gemeente „grovelijk” hadden verwaarloosd. Beide besturen waren aan de regering politiek onwelgevallig.

De gemeenten Opsterland en Weststellingwerf weigerden in 1895 de begrotingen vast te stellen. Zij waren de eerste gemeenten, waarop art. 146, lid 4 der Grondwet werd toegepast. Er werd vier dagen lang in de Tweede Kamer over gedebatteerd, tenslotte werd het wetsvoorstel met 57 tegen 27 stemmen aangenomen.

In 1933 trof de gemeente Beerta dit lot. Grote beroering bracht dit ter plaatse teweeg. Er werd een petitionnement namens 700 inwoners aan de Tweede Kamer aangeboden, waarin tegen het voornemen der regering werd geprotesteerd.

Bij de openbare behandeling, merkte het lid der Tweede Kamer van de C.P.N. Wijnkoop, op:

„Deze zaak lijkt mij een zaak van de grootste betekenis, omdat het de eerste keer is, dat de regering verder gaat dan de maatregelen, waarover zij reeds beschikt om aan de gemeentebesturen het recht van hun eigen zaken te behandelen, dat zogenaamd volgens de Grondwet bestaat, in de praktijk af te nemen.”

De communisten hadden toen in de raad van Beerta *niet* de meerderheid, ook leden van de S.D.A.P. werkten toen met hen samen. Daarover werden zij dan ook duchtig onderhanden genomen door de woordvoerder der S.D.A.P. in de Tweede Kamer, Schaper. Na een kort debat werd dit wetsontwerp voor het Kerst-races er door gejaagd en aangenomen met 3 stemmen tegen.

Belangwekkend was het debat in de Eerste Kamer, waar Mr. Mendels, S.D.A.P., zich een principieel tegenstander be-toonde.

„Als gij een gemeenteraad al zijn rechten wilt ontnemen, kunt gij slechts op mijn stem rekenen, indien gij mij met de stukken de bewijzen kunt geven en ik dan kan beoordeelen of ten deze het geval zich voordoet, bedoeld bij art. 146, lid 4, der Grondwet.”

Bij de wet van 1895, die overigens veel minder ver ging, stond in de memorie van toelichting alle nodige cijfers, de gehele cor-respondentie, de verslagen en conferenties met Gedeputeerde Staten opgesomd en behandeld.

Toen en nu bij Finsterwolde, niets daarvan. Daarom stemde Mr. Mendels en Moltmaker tegen, omdat deze bewijzen niet wer-den en konden worden overlegd.

IN het thans ingediende wetsontwerp wordt voorgesteld, dat de raad der gemeente Finsterwolde niet in vergadering bijeen-komt. Er zijn geen wethouders, noch commissies. Zo was het ook in 1933.

Dit ontwerp ontnemt aan de gemeentelijke vertegenwoordi-gende en besturende organen, voorzover zij zijn gekozen, alle macht, alle invloed, alle bijeenkomst zelfs, dus ieder vertegen-woordigend karakter. Alle bevoegdheid gaat op de burgemeester over.

In Finsterwolde was niets ondemocratisch gebeurd. Toch zeg-gen sommige leden in het voorlopig verslag, dat de wijze van ingrijpen zo min mogelijk mag afwijken van een geldende demo-cratische regeling. Zij moet kunnen dienen tot een zo spoedig mogelijk herstel van de normale democratische verhoudingen.

Wat was er dan ondemocratisch in Finsterwolde? Was de meerderheid niet overtuigend bij de verkiezingen? Laten de cijfers spreken!

De C.P.N.	kreeg bij de gem. verk. in 1946:	944 stemmen	
		1948:	1023
De P.v.d.A.	„ „ „ „ „	1946:	330
		1948:	286
Gem. belangen	„ „ „ „ „	1946:	457
		1948:	463

Van de 1772 stemmen, die in 1948 werden uitgebracht, kreeg de C.P.N. er ruim 57 %!

Geen enkel argument wordt door de regering in haar toelich-ting op het wetsontwerp dan ook naar voren gebracht, waaruit

blijken moet, dat het Grondwetsartikel op Finsterwolde moet worden toegepast.

Na zorgvuldige overweging van de strekking van het voorschrift, zegt de regering, is zij tot de conclusie gekomen, dat het in het licht der huidige verhoudingen staatsrechtelijk ten volle verantwoord is, het bewuste Grondwetsartikel toe te passen. Een artikel, dat echter nog steeds van kracht is. Want zelf moet de regering toegeven, dat een situatie als zich te Finsterwolde voordoet, de Grondwetgever van 1887 niet voor ogen stond. Welnu, dan is dit Grondwetsartikel daarvoor niet geschikt en dus niet toe te passen zonder de Grondwet te schenden.

Zowel de geschiedenis van het tot stand komen van artikel 146, vierde lid, als de toepassing tot 1933, laat dit duidelijk zien. Ook in 1946, toen het vierde lid werd toegepast tegen het gemeentebestuur van Opsterland, gold het nog het niet functionneren van de gemeente, waardoor — hoewel ten onrechte — nog een schijn van recht dit vierde lid kon worden toegepast.

Thans kan dit niet worden aangevoerd en zegt de regering, dat in Finsterwolde het „gemeentebestuur stelselmatig in strijd handelt met de beginselen van behoorlijk bestuur”. Waarmede zij een nieuwe uitlegging geeft aan het begrip: grovelijk verwaarlozen.

DUIDELIJKER kon met de indiening van dit wetsontwerp niet worden gedemonstreerd, welke waarde de regering hecht aan grondwettelijke rechten. Passen de bewoordingen niet, dan worden zij zo uitgelegd, dat er een schijn van recht aan wordt gegeven.

Een gemeentebestuur dat naar eigen inzicht, waarop hij een grondwettelijk recht heeft, zijn eigen huishouding inricht, daarbij angstvallig alle wettelijke bepalingen in acht neemt, wordt zonder meer terzijde geschoven. De kiezers, die naar vrije wil de gewraakte bestuurders hebben gekozen, worden beroofd van alle rechten en zodoende tot tweede-rangs burgers verlaagd.

Het is verheugend dat, sterker dan in 1933, dit in brede lagen onzer bevolking als onrecht wordt gevoeld. De overgrote meerderheid der bevolking in Finsterwolde liet duidelijk merken, dat zij nog steeds achter haar bestuurders staat.

De indiening van dit wetsvoorstel is een duidelijk voorbeeld van de verwording der burgerlijke democratie in ons land. De in het kort geschetste gang van zaken bij en na de totstandkoming van dit „achterdeurtje” in onze Grondwet, laat dit duidelijk zien.

Zo wordt de Grondwet tot een „vodge papier” gemaakt. Het gemeentebestuur van Finsterwolde, dat ten volle zijn plicht deed, wordt daarvan het slachtoffer. Maar ja, Barbartje moet hangen!

G. VAN PRAAG

Een belangrijk organisatie-probleem

Waarom onder-afdelingen?

DE moeilijkheden, waarmee onze Partij te maken heeft, zijn ongetwijfeld niet gering.

De regering en de ondernemers laten niets onbeproefd om de Partij in haar activiteit te remmen en zij maken daarbij van velerlei middelen gebruik, zoals pers, radio, zaalafdriving, reactionaire wetgeving, politie, justitie, enz.

Bij dit alles heeft de reactie de krachtige steun van de leiders der anti-communistische politieke partijen en de leiders der Uniebonden.

Natuurlijk mogen wij deze middelen niet bagatelliseren, maar toch zijn ze niet de hoofdoorzaken van de moeilijkheden bij het werk van de Partij op velerlei gebied. De hoofdoorzaak ligt meer in het zwakke werk op het gebied van de *organisatie*.

De vijanden mogen nóg zoveel middelen uitdenken en aanwenden — zij zullen dit blijven doen —, maar dat kan niet onze partij-organisatie verhinderen *goed* te lopen. Toch zoeken heel veel leden en functionarissen van onze Partij de oorzaak van vele moeilijkheden in het eerste en niet in het laatstgenoemde.

Nemen wij als voorbeeld een drietal grote bedrijven in Amsterdam, n.l. de Gemeentebedrijven, de Haven en de Nederl. Dok- en Scheepbouw Mij.

In al deze bedrijven heeft de Partij een grote politieke invloed en beschikt zij over vrij grote partij-organisaties. De invloed van de Partij komt b.v. tot uiting in het grote ledental der E.V.C., die in al deze bedrijven de sterkste vakorganisatie is. De resultaten echter, welke door de genoemde bedrijfsafdelingen op het gebied van de verschillende partijwerkzaamheden worden behaald, lopen sterk uiteen.

Bij het Overheidspersoneel worden — zij het niet regelmatig — in de verschillende Overheidsbedrijven, b.v. Tram, Reiniging, Ziekenhuizen, G.E.B., enz., bedrijfskranten uitgegeven, waarvan de inhoud door de leden zelf wordt verzorgd.

De Obligatie-campagne voor De Waarheid is daar uitstekend doorgevoerd en verschillende afdelingen van de Overheid hebben hun taak reeds vóór overschreden, terwijl andere deze zo goed als vervuld hebben.

Het inzamelen van solidariteits-gelden voor de stakingen, die in Augustus j.l. plaatsvonden, heeft daar goede resultaten laten zien.

Ook ten aanzien van het vredeswerk zijn, zowel wat betreft het inzamelen van handtekeningen voor de Oproep van Stockholm, als in de voorbereiding voor het kiezen van gedelegeerden

naar het Wereld-Vredescongres, naar verhouding goede resultaten geboekt.

Wij zien dus, dat door deze bedrijfsafdelingen op velerlei gebied het werk wordt doorgevoerd en zeker niet zonder resultaat.

De bedrijfsafdelingen van Haven en N.D.S.M. daarentegen, hebben op bovengenoemd terrein slechts povere resultaten te melden, ondanks het feit, dat de politieke invloed van de Partij bij de arbeiders van deze 2 laatstgenoemde belangrijke bedrijven zeker niet minder is dan bij het Overheidspersoneel. Om zulks te bewijzen, roepen wij in herinnering, dat bij de laatstgehouden kernverkiezingen bij de N.D.S.M., de 3 gezamenlijke Uniebonden 15 en de E.V.C. alleen 14 zetels in de kern kregen.

Het bovenstaande toont aan, dat de oorzaken van minder goede resultaten die de verschillende partij-instanties boeken, liggen in de zwakte van de organisatie aan de basis. Wat bij het Overheidspersoneel en in bepaalde buurtafdelingen mogelijk is, is ook elders mogelijk.

Laten we nu eens de verschillen in organisatievorm, die er tussen de 3 genoemde partij-afdelingen bestaan, nader bekijken.

De afdelingen hadden of hebben alle een groot ledental en één van de moeilijkheden is veelal, dat er bij het houden van ledenvergaderingen van weinig belangstelling blijkt wordt gegeven. Dergelijke ervaringen worden dan voor het merendeel geweten aan de leden van de betrokken afdelingen, die geen belangstelling tonen en zich willen onttrekken aan de verschillende werkzaamheden, die nu eenmaal verricht moeten worden. Een dergelijke opvatting is over het algemeen onjuist en geeft blijk van het feit, dat men de *werkelijke* oorzaken onvoldoende onderkent. De leden van de bedrijfsafdelingen wonen over de gehele stad verspreid. In de grote bedrijven heeft men te maken met ploegendiensten of ongeregelde werktijden. De leden van onze Partij zijn lid van de vakbeweging en dikwijls ook nog van andere massa-organisaties, waarvoor door velen van hen verschillende werkzaamheden worden verricht.

Het spreekt vanzelf, dat een bedrijfsbestuur van een grote bedrijfsafdeling in dergelijke omstandigheden niet in staat is, goed geslaagde ledenvergaderingen voor de *gehele* bedrijfsafdeling te organiseren.

De mislukkingen in de afgelopen periode, zijn dan ook vele. Deze hadden weer tot gevolg, dat de afdelingsbesturen er heel dikwijls niet meer toe overgingen, ledenvergaderingen te organiseren. Hoogstens werd — zij het in onvoldoende mate — de contributie geïnd, en het spreekt vanzelf, dat dit tot verlies van leden, die nooit en te nimmer iets van de Partij hoorden, moest leiden.

Ook in dit laatste opzicht steken de bedrijfsafdelingen bij de Overheid zeer gunstig af bij de afdelingen van Haven en N.D.S.M., waarnaast nog andere bedrijven te noemen zouden zijn. De Overheid heeft juist hier en daar de organisatie met

nieuwe leden versterkt. Daarom moeten de organisatie-methoden die bij de bedrijfsafdelingen van de Overheid werden toegepast, ook elders worden gehanteerd.

In dergelijke grote bedrijven moeten onmiddellijk — zoals bij het Overheidspersoneel ook inderdaad gebeurd is — onderafdelingen gevormd worden. Onderafdelingen, b.v. per *afdeling* van het bedrijf, óf er moeten, indien zulks niet mogelijk is, een aantal arbeiders van hetzelfde bedrijf, die dicht bij elkaar in de buurt wonen, in een bedrijfs-onderafdeling worden samengevat. Ook bestaat de mogelijkheid, onderafdelingen te vormen van partijgenoten die in een zelfde ploegdienst werken.

Deze mogelijkheden moeten door de besturen van de bedrijfsafdelingen natuurlijk nauwlettend worden onderzocht, omdat de verhoudingen in elk bedrijf verschillend zijn en er naar omstandigheden gehandeld moet worden.

Onderafdelingen in de bedrijven, die over het algemeen niet meer dan 10 partijgenoten moeten omvatten, hebben bij het Overheidspersoneel hun waarde bewezen. Door het kleine aantal leden van zo'n onderafdeling is de leiding in staat, op korte termijn precies te weten, wat de werktijd van de betrokkenen is, wat het beste punt is om samen te komen, wat voor werkzaamheden door hen in vak- of massa-organisaties worden gedaan, enz. Het afdelingsbestuur en de leiding van de onderafdeling kunnen dan binnen korte tijd precies weten, wat over het algemeen de meest geschikte dag is voor het regelmatig houden van ledenbijeenkomsten. Dát is de voorwaarde die noodzakelijk is om een zo groot mogelijk aantal leden op de ledenvergadering te krijgen.

De organisatievorm, die bij de Overheid en bij enkele andere bedrijven wordt toegepast, heeft reeds vóór de tweede wereldoorlog zijn grote politieke waarde en noodzakelijkheid bewezen.

Ondanks het feit, dat er sinds 1934 een wet was, die aan het Overheidspersoneel op straffe van ontslag verbood, lid te zijn van de Communistische Partij en enige massa-organisaties, groeide de Partij bij het Overheidspersoneel in ledental en werden daar op velerlei gebied uitstekende resultaten behaald.

De groepen van het Overheidspersoneel wonnen ondanks alles, tientallen en tientallen abonné's op ons toenmalige dagblad De Tribune, later Volksdagblad. Onze partij-afdelingen bij de Overheid hadden 3000 abonné's op het maandblad „Politiek en Cultuur”, en ze hadden vooral een groot aandeel in het organiseren van de solidariteit met de vrijheidsstrijd in Spanje. De bedrijfskranten verschenen voor het merendeel 2 x per maand, ze werden door de buurt-afdelingen aan de resp. gemeentebedrijven verspreid, maar onze partijgenoten in dienst van de Overheid, zorgden er voor, dat de Overheids-arbeiders zélf de kosten voor deze kranten opbrachten.

Ook toen zat de reactie niet stil, maar de organisatievorm van de Partij was dusdanig, dat deze maatregelen hun effect groten-deels verloren en dat is ook nu nodig en mogelijk, zoals wij dit

andermaal bij de bedrijfsafdelingen van het Overheidspersoneel kunnen vaststellen.

In verband met het bovenstaande is het nuttig, de Resolutie van de Partij-Conferentie, die op 23 en 24 December 1949 is gehouden, aan te halen.

Daarin staat o.a.:

„De Conferentie verklaart zich volkomen eens met de in de inleiding gegeven ontleding van de toestand in de Partij op het gebied der organisatie en de in verband hiermede gestelde taken. In onze Partij zijn in de jaren na de oorlog organisatievormen en werkmethoden opgeleefd, die gelijken op de in sociaal-democratische en andere burgerlijke verkiezingspartijen gebruikelijke methoden. Niet alleen heeft dit tot verzwakking van de activiteit, doch ook tot een verontrustend verlies aan leden geleid. De Conferentie onderstreept met nadruk, dat het volledig overwinnen van deze remmende overblijfselen en het verbeteren van de organisatie en activiteit aan de basis van de Partij, de beslissende voorwaarden zijn, om de arbeidersklasse en de vooruitstrevende krachten met succes leiding in hun strijd te geven.”

Deze stellingname onderstreept nog eens de juistheid van de opvatting, in de aanvang betoogd, dat de minder goede resultaten *niet* hun hoofdoorzaak vinden in de maatregelen van de reactie, maar dat deze ligt in de onjuiste organisatie-methoden, die ook thans nog veelal in onze Partij, zowel in bedrijfs- als buurt-afdelingen, worden toegepast.

Zowel door de reeds eerder aangehaalde Partij-Conferentie, als door het Partij-Congres, gehouden in Februari 1950, zijn te dien aanzien besluiten genomen, maar deze zijn zowel in bedrijfs- als in buurt-afdelingen te zwak doorgevoerd, waardoor de moeilijkheden die ook *toen* reeds aanwezig waren, nog onvoldoende worden overwonnen.

Slechts door het formeren van de kleinere partij-eenheden zijn wij in staat ons werk aan de basis van de Partij te verbeteren en aan de situatie van nu en in de toekomst het hoofd te bieden. Bij het Overheidspersoneel en ook in de buurt-afdelingen, waar onderafdelingen zijn gevormd, worden regelmatig ledenvergaderingen gehouden en deze zijn door hun omvang in staat, naast de bespreking van de practische partij-arbeid, ook de zo nodige scholing in politieke en theoretische vraagstukken door te voeren.

Door deze organisatie-methode krijgen de betrokken functionarissen en leden het juiste inzicht omtrent de betekenis en de noodzaak van regelmatige ledenvergaderingen en het nodige vertrouwen in de juistheid van onze politiek. Door deze organisatie-methode leren onze partijgenoten, *hoe* zij moeten handelen in de meest moeilijke situaties en zij zullen leren, vooral in de bedrijven werkmethoden toe te passen, die hen en de arbeiders van de bedrijven beschermen tegen de spionage en terreur der ondernemers en regering.

Steeds grotere delen der arbeidersklasse komen in scherpere tegenstelling te staan tegenover het regeringsbeleid en de leiders der organisaties, die dit beleid steunen. Bewijzen hiervoor zijn er te over en deze zijn reeds herhaaldelijk besproken en be-

schreven. Daarom moet in de Partij het besef levend worden, dat het feit dat wij bij het werk op allerlei gebied onvoldoende resultaat behalen, in hoofdzaak te wijten is aan de Partij zelf, aan de manier waarop wij het werk organiseren. Nog te veel worden de oorzaken dáár gezocht, waar ze in werkelijkheid niet zijn.

Het middel om ons werk te verbeteren en onze leden te activeren, is de verbetering van de organisatie van de Partij aan de basis. *) Dat is het middel om in deze tijd vooruit te komen en de Partij, ondanks de maatregelen van de klasse-vijanden, met succes aan het hoofd van de strijdende arbeidersklasse te plaatsen.

J. BRANDENBURG

*) I.v.m. de betekenis van de partij-organisatie en de manier waarop dit werk moet worden aangepakt, vestigen wij de aandacht op een drietal korte geschriftjes, die door de Partij in brochure-vorm zijn uitgegeven. Dit zijn de brochures: „Versterkt de C.P.N.”, waarin de rede van pgt. De Groot, namens het Partijbestuur op de Partij-conferentie in December 1949, is opgenomen, „De Partij van de Actie”, waarin de Resolutie is opgenomen van de reeds eerder aangehaalde Conferentie en „Korte cursus voor afdelings- en onderafdelingsbestuurders van de Partij”.

Genoemde brochures zijn voor het verbeteren van ons organisatiewerk aan de basis van grote betekenis en kunnen voor geringe kosten (10 cent per stuk) door iedere werker worden aangeschaft. Zij behoren tot de uitrusting van iedere functionaris, opdat ze regelmatig gelezen en bestudeerd kunnen worden als grote steun bij het werk op genoemd gebied.

„Men moet in staat zijn om op ieder bepaald ogenblik die bijzondere schakel van de ketting te vinden, die men met alle kracht moet aanvatten om de gehele ketting te kunnen vasthouden. De overgang naar de volgende schakel moet men grondig voorbereiden, waarbij de volgorde van de schakels, hun verbinding, het verschil tussen de schakels in de historische ketting van de gebeurtenissen niet zo eenvoudig en simpel is als bij een gewone, door een smid gemaakte ketting.”

LENIN.

De overbelasting van het kader

DE communistische artsen worden dikwijls geraadpleegd door werkers van de Partij, omdat dezen denken dat zij ziek zijn, terwijl zij alleen overwerkt zijn. Slechts zelden zien deze kameraden zelf enig verband tussen hun slechte gezondheid en de slechte omstandigheden waarin zij werken. Maar zodra men deze gevallen meer bij de hand heeft gehad, is de diagnose gemakkelijk. Zij spreken over doorlopende vermoeidheid. Wanneer zij 's ochtends opstaan voelen deze zieken zich vermoeider dan de vorige avond toen zij naar bed gingen. Vooral geestelijke inspanning kost extra-moeite. Het geheugen wordt minder goed. De gedachten zijn niet helder. De patiënten voelen zich niet opgewassen tegen de taken, waarvoor zij gesteld zijn, en een hinderlijk gevoel van wantrouwen tegen zichzelf is het gevolg. Terzeldertijd wordt het humeur slechter. De zieken worden nerveus, prikkelbaar, opvliegend, humeurig. Zij verliezen gemakkelijk hun zelfbeheersing. Zij kunnen niet in slaap komen, terwijl zij doodmoe zijn. Zij lijden heel dikwijls aan voortdurende hoofdpijn en aanvallen van duizeligheid. Zij hebben geen trek. Hun spijsvertering is gestoord.

Wanneer men hen onderzoekt vindt men geen enkele afwijking. Hun organen zijn allemaal gezond. Zij zijn alleen maar overwerkt. Soms gaat het om top-functionarissen, die zwaarbelast zijn met verantwoording, met zorgen van allerlei soort, die feitelijk een onmenselijk bestaan lijden, elke avond ergens moeten spreken, in verloren ogenblikken eten, soms maar enkele uren slaap krijgen, geheel ongeregeld, al naar gelang van de omstandigheden, blootgesteld zijn aan een buitensporige geestelijke inspanning, door hun werk gedwongen om een groot aantal bladen en tijdschriften te lezen, om redevoeringen en rapporten voor te bereiden, waarin elk woord politieke betekenis heeft.

Soms gaat het om functionarissen dichter bij de basis, die in zeker opzicht een dubbel leven lijden: de beroepsbezigheid, die op zichzelf voldoende is om de dagen van een gewoon mens te vullen, en het leven van een politieke functionaris, dat zich grotendeels 's avonds afspeelt: ontelbare vergaderingen en bijeenkomsten, die dikwijls tot na middernacht duren en voor het eten beginnen, waarbij de maaltijd, als hij niet helemaal wegvalt, vervangen wordt door een boterham. En het gaat in het algemeen om hoofd- of handarbeiders, die weinig verdienen en die naast al het andere te kampen hebben met de vele moeilijkheden van het dagelijkse leven.

Men kan slechts diepe eerbied hebben voor een dergelijke toewijding aan de arbeidersklasse, die men vinden kan van hoog tot laag in onze partij. Maar men moet tegelijkertijd de gevolgen betreuren van een dergelijke intensieve overbelasting, die maar

al te dikwijls uitloopt op catastrofen en waarvan men de oorzaken moet kunnen wegnemen.

Wat zijn in de eerste plaats de gevolgen van de overbelasting, wanneer deze te lang duurt? Drie ernstige mogelijkheden doen zich voor: ten eerste tbc, die vooral de jonge mensen bedreigt, waarvan het gestel door overmaat aan werk en tekort aan eten ondermijnd is. Het resultaat: in het gunstigste geval 2 of 3 jaar volledige rust in een sanatorium.

Ten tweede, een ernstige nerveuze ontwrichting, die elk werk uitsluit en een absolute rust van verscheidene maanden noodzakelijk maakt.

Tenslotte, en dit is van het grootste belang, begunstigt de overbelasting, en vooral de overbelasting van het zenuwstelsel, een groot aantal chronische ziekten op rijpere leeftijd. Laten wij enkele voorbeelden noemen.

Sinds lang heeft men het veelvuldig optreden van maagzweren geconstateerd bij mensen waarvan het zenuwstelsel overbelast is, of in perioden van grote historische gebeurtenissen, gedurende oorlogen en grote maatschappelijke conflicten. Iets dergelijks is geconstateerd voor sommige aandoeningen van de klieren met inwendige secretie en vooral voor die van de schildklier. Tenslotte is het absoluut zeker dat een langdurige zenuwvermoeidheid, voortdurend herhaalde emoties en zorgen, een factor zijn, die het uitbreken van aandoeningen van het bloedvatenstelsel in de hand werken, in talrijke gevallen leiden tot overspanning van de bloedvaten, aderverkalking, angina. Dit feit is in elk klimaat en elk milieu vastgesteld en het is opvallend, dat, evenals wij ontzet zijn door de talrijke gevallen van het optreden van deze ziekten bij onze functionarissen, de Amerikaanse artsen hetzelfde feit hebben opgemerkt bij hun zakenmensen, bij wie de overbelasting aan een geheel andere zaak gewijd is. Hierin is niets verbazingwekkends, als wij weten dat het functioneren van ons hart en van onze bloedvaten nauw verband houdt met het sympathische zenuwstelsel en het centrale zenuwstelsel.

Laten wij nu de overbelasting op de keper beschouwen. Zoals wij gezien hebben, gaat het hier niet zozeer om een teveel aan inspannende lichamelijke arbeid, als wel om een te groot krachtsverbruik van nerveuse aard: intensieve geestelijke arbeid, een blijvend gevoel van zware verantwoordelijkheid, niet ten opzichte van zichzelf maar ten opzichte van de kameraden, van het land, van de arbeidersklasse, allerlei zorgen en emoties, een intensieve nerveuse inspanning van degene die in het openbaar spreekt en die, hoezeer hij dit ook gewend is, toch altijd min of meer last heeft van „plankenkoorts”. Tegenover deze uitzonderlijke inspanning, een tekort aan het natuurlijke geneesmiddel: de slaap. Men gaat de gewoonte aannemen om pas om 2 of 3 uur in de morgen naar bed te gaan en om 7 uur op te staan. Naarmate de overbelasting grotere vormen aanneemt ontstaat een vicieuze cirkel. Hoe minder men slaapt, des te minder

heeft men behoefte aan slaap. Weldra ontstaat een bijna volkomen slapeloosheid: nauwelijks 1 of 2 uur slaap per etmaal. Vaak neemt men dan nog zijn toevlucht tot opwekkende middelen, die op hun beurt het gestel schade toebrengen: men drinkt veel koffie en de slapeloosheid wordt groter, men wordt steeds zenuwachtiger en het hart slaat steeds sneller. Veel te dikwijls eet men op ongeregelde uren, waardoor de spijsvertering gestoord wordt. Daar komt nog in zeer veel gevallen een bijna totaal ontbreken van vacaties gedurende een aantal jaren bij, en dit alles bij mensen, die vaak een illegaal bestaan, gevangenschap of concentratiekamp achter zich hebben, en toen reeds meer geleden hebben dan het menselijk gesteld verdraagt.

Dat zijn de oorzaken. Is er een remedie? Laten wij vooropstellen, dat er voor overbelasting geen andere geneeswijze is dan rust en dat geen enkel medicijn doeltreffend is. Waar het op aan komt is, de overbelasting te voorkomen. Het is niet onze bedoeling om hier de functionarissen in hun politieke activiteit, die nodiger is dan ooit, te remmen. Maar wij zijn er van overtuigd, dat een hoeveelheid werk, die minstens even groot is en misschien van betere kwaliteit, zonder gevaar van overbelasting door hen zou kunnen worden opgebracht wanneer zij hun werk beter organiseerden en bepaalde regels voor een gezonde leefwijze in acht namen, die niemand zonder ernstige schade kan overtreden. De eerste en de belangrijkste van deze regels is de absolute noodzaak van een dagelijkse minimum-hoeveelheid slaap, die men voor normale volwassenen op 7 uur kan schatten. Er zijn in dit opzicht enkele belangrijke individuele verschillen, en wij kennen allemaal personen, die blijkbaar zonder schade verdragen om 3 of 4 uur per etmaal te slapen, terwijl anderen 8 uur nodig hebben. Maar het cijfer van 7 uur slaap is een juist gemiddelde, dat door de grote meerderheid kan worden aangenomen. Voor een jeugdige persoon of voor een jonge man is het reeds te weinig.

Een andere goede regel, die zoveel mogelijk in acht genomen moet worden, vereist een volkomen ontspanning van een dag per week, of in elk geval per veertien dagen.

De derde regel, tenslotte, is: een warme maaltijd op geregelde tijden, die niet vervangen wordt door het eten van een boterham in de haast, maar die op zich zelf reeds een kleine pauze, al is het maar van een half uur, in de voortgang van het werk inlast.

Nu moet men niet bij ons aankomen met de opmerking, dat het hier om een leefwijze gaat, die goed is voor renteniers en onuitvoerbaar voor actieve werkers van de partij. Dezen zullen er niets mee opschieten, wanneer zij door het langdurig overtreden van de bovengenoemde regels, gedurende maanden of jaren tot geen enkele activiteit meer in staat zijn. Men haalt dikwijls en terecht de bekende uitspraak van Stalin aan over

de mens, die het kostbaarste kapitaal is. Het komt ons voor dat het van het grootste belang is, dat de partij organisatievormen voor het werk vindt, die het mogelijk maken dat wij niet de gezondheid en het leven van onze beste functionarissen, van het kostbaarste kapitaal dat we hebben, verkwisten.

Noot van de redactie:

In het volgende nummer van P. en C. zullen wij op de organisatorische kant van dit vraagstuk ingaan.

Een arbeidersvrouw studeert

Wij beginnen in dit nummer met een reeks brieven van een arbeidersvrouw uit de Duitse Democratische Republiek over haar ervaringen bij de studie in de „Geschiedenis van de C.P.S.U. (b)”. Wij zijn er van overtuigd dat vele lezers, die tot nu toe dit boek te moeilijk vonden, hierin materiaal zullen vinden dat hun eigen studie vergemakkelijkt. Evenals de schrijfster van de brieven verzoeken wij hen om ons te schrijven wanneer zij gedeelten tegenkomen, die zij nog niet begrijpen, zodat wij daar in een volgend nummer op in kunnen gaan.

De redactie.

I

Beste collega's,

OM de waarheid te zeggen, was ik, toen mij door onze bedrijfsgroep van de Partij gevraagd werd aan welke scholingscursus ik in het komende jaar wou deelnemen, er nog helemaal niet van overtuigd, dat nu juist wij, werkende moeders, ons ook met de studie van de Geschiedenis van CPSU (b) moesten bezig houden. Ik ben sinds de oprichting lid van de SED en ben goed op de hoogte met de beginselen van onze Partij en ik weet ook in discussies mijn woord te doen; waarvoor zou ik nu ook de Geschiedenis van de CPSU (b) bestuderen?

Thuis gekomen bestormde ik mijn man met deze vraag, of eigenlijk met een heleboel vragen. Bv.: hoe kan ik als werkende moeder nu tijd vinden om de Geschiedenis van de CPSU (b) te bestuderen? Zou het eigenlijk niet een beetje te hoog gegrepen zijn? Waarom zou ik niet met het bespreken van de dagelijkse gebeurtenissen kunnen volstaan?

Nu heb ik gelukkig een man, die mij bij deze dingen prettig helpt, die niet dadelijk boos wordt, maar me alles rustig uitlegt. Hij herinnerde mij er dadelijk aan, dat ik zo juist in de Vrouwenbeweging de verplichting op me genomen had, met al mijn kracht voor de vrede te werken om mijn eigen en alle kinderen voor een nieuwe verschrikkelijke oorlog te behoeden. En of ik dat nu zo maar gezegd had of dat ik dat werkelijk in daden wilde omzetten?

Natuurlijk zal ik daarvoor alles doen, wat ik kan, zei ik en ik werd al boos en ik noemde alles op, wat ik in het Vredescomité van ons bedrijf voor de propaganda gedaan had. Bovendien begreep ik helemaal niet, wat die Geschiedenis van de CPSU (b) met de dagelijkse strijd, die wij nu voor de vrede voeren, te maken had. Maar mijn man liet zich niet van de wijs brengen en vroeg verder of ik bij de propaganda altijd alle vragen beantwoorden kon. Nee, dat wel niet altijd, maar dan had ik thuis de Partij-resoluties en de nieuwe wetten van de Regering nagelezen en dan had ik voor de volgende keer mijn antwoord klaar.

Of alle mannelijke en vrouwelijke kameraden dat doen, wou hij toen weten. Dat kon ik natuurlijk niet beweren; hij wist best, dat er heel wat zijn, die ontwijkende antwoorden geven — daarover had ik al dikwijls tegen hem geklaagd. Dus, vroeg hij verder, wat heeft de bedrijfsgroep van de Partij nodig? Toen moest ik toegeven, dat het werkelijk nodig is, om de kameraden van het belang van het werk te overtuigen en dat we daarom dieper op de zaak moeten ingaan en ons grondig moeten scholen, zodat we met voorbeelden kunnen aankomen, liefst uit het verleden. Nou, dat was het nu net, voorbeelden uit de geschiedenis!

Weet je, zei hij toen, we hebben uit de geschiedenis van de Duitse arbeidersbeweging veel voorbeelden, hoe het niet moet en uit de geschiedenis van de Russische arbeidersbeweging hebben we het grote voorbeeld hoe het wel moet en daarom kunnen we daaruit allemaal heel wat leren.

We moeten leren, hoe die hun politiek gevoerd hebben en welke moeilijkheden zij overwinnen moesten. Daardoor zullen we onze huidige strijd beter kunnen voeren. En daar wil je geen tijd voor vrij maken?

Ik bracht hem toen onder het oog, dat ik op die twee avonden in de maand, dat we scholing hebben, wel de kinderen bij de buurvrouw kon brengen — de kinderbewaarplaats is dan helaas al gesloten — maar dat ik verder de hele week geen tijd had om zelf te studeren.

„Als je het werkelijk ernstig wilt, dan kun je er ook wel tijd voor vinden,” antwoordde hij. „Toen we indertijd elk ogenblik opgeroepen werden voor de luchtbeschermingsdienst, werd er ook niet gevraagd of we tijd hadden. En geloof je, dat de Amerikaanse imperialisten er op zullen letten of ze mannen, vrouwen of kinderen doden? Dat heb je toch aan het voorbeeld van Korea kunnen zien.”

Nu, vriendinnen, ik ben er dan op een Zondag voor gaan zitten en wou meteen een paar hoofdstukken door nemen. Maar ik moest het boek weer weg leggen; het leek me veel te moeilijk. Mijn man zag dat, en zei: De Geschiedenis van de CPSU (b) kun je niet als een romannetje lezen. Die moet je stukje voor stukje — maar regelmatig — doorwerken, als je er wat aan wilt hebben. Leg er een blocnote naast en schrijf alles op, wat je niet begrijpt of waar je nog verdere inlichtingen over hebben wilt. Als we 's avonds even tijd hebben, zal ik je helpen.

En zo heb ik dan ook gedaan. Ik heb mijn werk zo ingedeeld, dat ik elke dag een kwartiertje over houd om te lezen, ik heb allerlei vragen opgeschreven en zo ben ik er langzamerhand in gekomen. 's Zondags zitten we dan een uurtje bij elkaar en dan houden we ons aan de hand van een atlas of soms ook van plaatjes en brochures met de Geschiedenis van de CPSU (b) bezig — en ik moet zeggen, dat ik steeds meer geboeid word door de heldhaftige strijd

van de arbeiders en boeren tegen hun onderdrukkers en van de Partij tegen haar vijanden, en dat mijn belangstelling van hoofdstuk tot hoofdstuk toeneemt. Ik verlang nu naar het begin van de scholing.

Ik zou nu graag, voor ik jullie vertel, welke vragen er bij mij bij het eerste hoofdstuk opkwamen, van jullie weten, hoe jullie met de studie begonnen bent. Willen jullie me daarover schrijven?

De volgende keer beginnen we met het eerste gedeelte van het eerste hoofdstuk. Tot zolang.

Je RIA

II

Beste collega's,

Ik heb intussen al met de 20 kameraden en de leidster van de scholingsgroep kennis gemaakt, want ik ben op 1 November op de inleidingsvergadering geweest en op 6 November zijn we met het eerste hoofdstuk begonnen.

Het eerste hoofdstuk behandelt de strijd om tot de oprichting van de Sociaal-democratische Arbeiders Partij van Rusland te komen en vertelt ons over de toestanden in Rusland omtrent het eind van de vorige eeuw. Ik moet jullie zeggen, kameraden, dat ik het meest getroffen ben door het eerste gedeelte, waarin o.a. verteld wordt over de mensonwaardige toestanden, waaronder de Russische arbeiders en boeren toen moesten leven. Als ik bedenken, dat er werktijden van 12½ uur en in de textiel-industrie van 14—15 uur werden gemaakt en dat vrouwen en kinderen net zo lang moesten werken, maar veel minder loon kregen, dan herinner ik me weer de verhalen van mijn vader, die over net zulke toestanden in Duitsland vóór de eerste wereld-oorlog vertelde. Wij kunnen ons dat nauwelijks voorstellen, als ik er bv. aan denk, dat mijn kinderen — in plaats van naar school te gaan — zouden moeten werken! Bovendien was het tsaristische Rusland ook nog het achterlijkste van alle kapitalistische landen — vijf-zesde van de bevolking werkte in het boerenbedrijf — en de ellende van de proletariërs is daar dan ook het grootst geweest.

Maar ook de arme boeren moesten door de tyrannie van de landheren mateloos lijden; een groot gedeelte van de grond, die ze in gebruik hadden, werd hun na de afschaffing van de lijfeigenschap (1861) ontnomen en de rijke grootgrondbezitters eisten voor de „bevrijding” van de lijfeigenen nog schade-loosstelling. Dan moesten deze, voortaan „vrije” boeren op de allerongunstigste voorwaarden grond van de heren pachten. Daar zou ik graag eens een boek over lezen, misschien een roman of zo, of een film zien. De leidster van de groep raadde me de boeken van Maxim Gorki aan: „De Jeugd van Maxim Gorki” en „Mijn Universiteitsjaren” en zei, dat deze ook verfilmd waren.

Voor het eerst las ik, dat de tsaristische regering de haat tussen de verschillende nationaliteiten van het toenmalige Rusland aanwakkerde en begreep toen pas goed de betekenis van de gelijkstelling van alle nationaliteiten door de Revolutie van 1917, zoals we die nu in de tegenwoordige Sowjet-Unie zien.

Interessant is ook hoe snel de kapitalistische grootindustrie zich in Rusland ontwikkeld heeft, want het was toch alles bij elkaar een agrarisch land, meer dan 80 % van de bevolking werkte in het boerenbedrijf. En dit grote land moest door middel van verkeerswegen ontsloten worden en dus waren spoorwegen vereist. Daarvoor waren lokomotieven, rails en wagons nodig en het fabriceren daarvan vereiste weer grote hoeveelheden metaal en voor het be-

drijf waren weer grote hoeveelheden brandstof, steenkool en petroleum, nodig. Er moesten dus hoogovens en mijnen gebouwd worden. Zo greep het een in het ander. Er waren steeds meer arbeiders nodig en zo ontstond een industrie-proletariaat. Toen begreep ik waarom in 1861 de lijfeigenschap afgeschaft werd — de industrie had goedkope arbeidskrachten van het land nodig, die niet door de landheren gekocht en verkocht werden, maar die hun persoonlijke vrijheid van beweging hadden en voortaan in plaats van van de landheren van het loon van de kapitalisten afhankelijk waren. De genoemde ellendige omstandigheden, waaronder de industrie-arbeiders werken moesten, de loonsverlagingen, de straffen, de slechte woningtoestanden, dat alles moest eenmaal tot verzet van de arbeiders, tot stakingen en opstanden leiden. En juist daarbij werd duidelijk, dat de arbeiders alleen iets bereiken kunnen als ze zich aan-eensluiten, zich organiseren. Zo ontstonden sedert 1875 overal arbeidersbonden, die ook voor een deel aan de stakingen deelnamen. Maar de tsaristische regering joeg deze bonden steeds weer uiteen, ook de stakingen werden met geweld van wapenen onderdrukt.

De volgende keer zal ik jullie vertellen, wat ik uit het tweede gedeelte over de „Narodniki” geleerd heb en ik hoop, dat jullie vóór die tijd dat gedeelte al eens op je gemak doorleest.

Je RIA

De bouw en ontwikkeling van het heelal

Ontstaan en ontwikkeling van sterren en planeten

In dit artikeltje gaan we na:

1. De ouderdom van de aarde.
2. Het ontstaan van de aarde en van de overige planeten.
3. Het ontstaan en de ontwikkeling van zon en sterren.

Het is duidelijk, dat juist op dit gebied van de sterrenkunde idealisme en materialisme in alle hevigheid op elkaar botsen. Een beschouwing van de bereikte resultaten toont hoe slechts een konsekwent wetenschappelijke, dat is een dialectisch materialistische behandeling van de vraagstukken tot een bevredigende oplossing kan leiden. Een compleet beeld van het ontstaan, de ontwikkeling en de vermoedelijke verdere geschiedenis van aarde, planeten, zon, sterren en sterrenstelsels ontbreekt op het ogenblik nog; daarom heeft het onderstaande artikeltje iets fragmentarisch, — op slechts enkele vragen kan ik u een antwoord geven.

DE ouderdom van de aarde kan bepaald worden op verschillende manieren; deze methoden hebben in het algemeen goed overeenstemmende resultaten opgeleverd, zodat het cijfer dat hieronder meegedeeld wordt vrij be-

trouwbaar is. Plaatsgebrek laat echter niet toe alle gebruikte methoden te behandelen; wij beperken ons tot een van de meest bekende methoden: de methode van de radio-actieve elementen.

Er bestaan verschillende stoffen, die de eigenschap hebben dat ze niet steeds dezelfde blijven, maar na verloop van tijd overgaan in andere stoffen. Dit overgaan gebeurt, zo zegt men, „spontaan”; dit betekent niet, dat de atomen van de betreffende stof naar eigen verkiezing besluiten, wanneer ze over zullen gaan in een ander soort atoom, maar het woord „spontaan” betekent slechts dat de natuurkundigen er nog niet in zijn geslaagd de wet te vinden die het uiteenvallen van deze atomen regelt.

Zo gaat de bekende stof radium bijvoorbeeld na verloop van tijd over in gewoon lood. Om een indruk te krijgen over de tijden, die nodig zijn om radium te doen uiteenvallen, moge dienen, dat van een bepaalde hoeveelheid radium na ongeveer 1600 jaar de helft is overgegaan in lood.

Radium zelf ontstaat weer uit andere stoffen, die uiteindelijk uit uraan zijn ontstaan. Het uraan zelf is betrekkelijk stabiel: na pas $4\frac{1}{2}$ milliard jaar is een bepaalde hoeveelheid uraan voor de helft omgezet in radium.

Het gebeurt nu herhaaldelijk, dat men ergens op aarde uraan vindt, maar daarbij tegelijk ook o.a. radium en lood aantreft. Men heeft dan een zeer grote zekerheid, dat het radium zowel als het lood uit uraan zijn ontstaan *en nu kan men eenvoudig door te meten, hoeveel er precies van elke stof in die bepaalde aardlaag voorkomt, bepalen hoe oud deze aardlaag is.* Dit is het principe, waarop de ouderdomsbepaling van de aardlagen berust.

Wanneer deze metingen uitgevoerd worden, vindt men, dat de oudste aardlagen die tot dusverre zijn onderzocht, een ouderdom hebben van ongeveer 2000 miljoen jaar (twee milliard). Men weet echter vrij zeker dat dit *niet* de ouderdom van de aarde zelf kan zijn. Voordat de korst van de aarde gevormd werd bestond de aarde reeds; hij was toen echter veel heter dan op het ogenblik en zijn lagen waren veel meer in beweging. Zelfs vermoed men, dat de aarde vroeger, voor hij vast was, zoals nu, *vloeibaar* moet zijn geweest en daarvoor wellicht *gasvormig*. Dit betekent dus, dat de oudste aardlagen die onderzocht kunnen worden, jonger zijn dan de aarde zelf. Toch kan men schattingen maken over de werkelijke ouderdom van de aarde, en een van die schattingen, van de geoloog Holmes, leert dat de tijd die verlopen is sedert het ogenblik waarop de materie, die nu de aarde vormt, voor het eerst als een afzonderlijke, geïsoleerde eenheid in de wereldruimte voorkwam, (waarbij we afzien van de vraag of die materie nu vast, vloeibaar of gasvormig was) ongeveer $3\frac{1}{2}$ milliard jaren is. Dit is dus de ouderdom van de aarde.

De volgende vraag is die van het *ontstaan van de aarde*. Wat gebeurde er, drie een een half milliard jaar geleden?

Het is duidelijk, dat deze vraag niet losgemaakt kan worden van die van het ontstaan van de *planeten*. Immers, de aarde vormt met de planeten een grote groep, een familie, die zoveel gemeenschappelijke kenmerken bezit, dat het absurd zou zijn, te menen, dat deze groep *niet* tegelijk zou zijn ontstaan. Zelfs zou men nog verder moeten gaan en zeggen dat ook het ontstaan van de *zon* gelijktijdig behandeld moet worden met het ontstaan van het planetenstelsel. Er zou één theorie te vinden moeten zijn, die beide ongedwongen verklaart. Zo'n theorie bestaat er echter niet; men heeft tot dusverre steeds

getracht het ontstaan van de zon en dat van de planeten te verklaren los van elkaar. En dit is misschien de reden, waarom de vooruitgang op beide gebieden nog niet groot is te noemen. Werkelijk succes zal pas komen, wanneer zo'n gemeenschappelijke theorie gevonden zal worden.

Een groot aantal hypothesen heeft in de loop der jaren het licht gezien, welke alle tot doel hadden het ontstaan van de planeten te verklaren. Lang niet alle theoriën gingen uit van een wetenschappelijk standpunt en een aantal ervan zijn naar voren gebracht met de duidelijke bedoeling, een quasi-wetenschappelijke „verklaring” te geven van het scheppingsverhaal. Hun idealistische strekking is ook voor de leek in het algemeen zó in het oog springend, dat het niet nodig lijkt ze hier te weerleggen. Andere hypothesen zijn gevaarlijker, doordat ze weliswaar het scheppingsverhaal loslaten, maar een theorie opstellen, die het planetenstelsel en daardoor ook de aarde enig maken in het heelal. Het doel is vaak: de mogelijkheid van het bestaan van andere planetenstelsels uit te sluiten en de aarde een unieke plaats in het heelal te geven. Als voorbeeld de volgende theorie, die men nog vaak in vele slechte populaire boeken tegenkomt:

Gesteld, de planeten zijn nog niet ontstaan en de zon beweegt zich zonder planeten, alleen, door de wereldruimte. Een andere ster nadert de zon, scheert rakelings langs hem heen en door de enorme aantrekkingskracht, die zo'n nabij-passerende massa op de zonnematerie uitoefent, wordt een deel van de zonnematerie van de zon weggesleurd, komt vrij in de ruimte te zweven en loopt nu om de zon. Uit deze materie ontstaan de planeten. Men heeft uitgerekend, dat dit proces, dat wel slim uitgedacht is, zó weinig voor kan komen (door de grote afstanden van de sterren ten opzichte van elkaar), dat in het hele melkwegstelsel met zijn honderd-milliard sterren zo'n nabije passage maar eens in de biljoen jaren zou plaatsvinden (biljoen = miljoen maal miljoen). Wanneer we dit vergelijken met de tijd, dat het melkwegstelsel in zijn huidige vorm schijnt te bestaan, ongeveer tien of honderdmilliard jaar, moeten wij dus besluiten dat het hierboven beschreven proces zeer onwaarschijnlijk is. In tegenstelling hiermee komen sommige idealisten echter tot de verrassende conclusie dat zo dus bewezen is welk een zeldzame plaats de planeten in het heelal innemen, en dat klaarblijkelijk het heelal ontstaan is juist ten bate van de aarde en het zonnestelsel!

We dienen echter in dit verband op te merken, dat de sterrenkundige Kuiper berekend heeft, dat naar alle waarschijnlijkheid in ons melkwegstelsel ongeveer op de duizend sterren één voorkomt, die een stelsel planeten met zich voert, zoals de zon. Het aantal planetenstelsels in ons melkwegstelsel zou dan ongeveer honderd-miljoen moeten bedragen.

Een bevredigende theorie van het ontstaan van de planeten is afkomstig van Von Weizsäcker en Kuiper. Zij gaan uit van het herhaaldelijk waargenomen feit, dat sterren vaak gezien worden tezamen met grote wolken gas of stof, die de sterren schijnen te omringen en waarin de ster lijkt ingebed te zijn. We stellen nu, dat de zon vroeger ook omgeven was door zo'n gasmassa; deze massa hoeft niet stil te staan maar roteert langzaam om de zon heen. Nu hebben de natuurkundigen ons geleerd, dat in zo'n grote gasmassa, die bovendien in beweging is, al heel gauw allerlei grote en kleine wervelingen optreden. Ieder kan deze proef zelf nemen: blaas maar eens wat sigarettenrook voor U uit. Deze wervelingen bewegen zich in de grote gaswolk; ze botsen

tegen elkaar en bij die botsingen komen dus ook de gasatomen waaruit de wolk bestaat met elkaar in botsing. Daarbij gebeurt het dan, dat gebotste deeltjes aan elkaar blijven kleven en een groter deeltje vormen. Dit proces zet zich door en na verloop van tijd zijn in de gaswolk kernen ontstaan, die voortdurend verder aangroeien en tenslotte overgaan in de planeten.

Deze theorie wordt op het ogenblik door velen aanvaard; er zijn echter nog enkele punten waarop ze niet bevredigend is, maar 't is op het ogenblik nog niet duidelijk of deze moeilijkheden ons tenslotte zullen dwingen de hele theorie af te wijzen.

Op de logisch hierop volgende vraag: *hoe ontstaat de zon en hoe ontstaan de sterren?* kunnen we weliswaar nog geen antwoord geven, doch een belangrijke aanwijzing bezit men sinds kort, dank zij het werk van Ambartsoemian, in 1949 winnaar van een Stalinprijs, en zijn medewerkers. Ambartsoemian is de ontdekker van de z.g. „ster-associaties”, ijle groepen van niet meer dan een honderdtal sterren, welke groepen zich tussen de andere sterren bevinden en die enerzijds gekenmerkt zijn door het feit, dat ze uit heel bepaalde, zeldzaam voorkomende stersoorten bestaat en anderzijds de eigenschap hebben, dat ze zo ijl zijn, dat ze niet op het eerste gezicht tussen de sterren ontdekt kunnen worden: het vereist grondig onderzoek en nauwgezette studie om tussen de massa's andere sterren van allerlei soort de enkele merkwaardige sterren te ontdekken en te zien, dat in een bepaald gedeelte van het melkwegstelsel deze sterren een ijle opeenhoping vormen.

De ijlheid heeft tot gevolg, dat de associaties geen stabiele samenstelsels zijn: de onderlinge afstand van de sterren, waaruit de associatie is opgebouwd, is zo groot, dat hun wederzijdse aantrekking zeer klein is; de sterren van de associatie slagen er niet in 'bij elkaar te blijven, integendeel: door de werking van de vele omringende andere sterren wordt de associatie na verloop van een, in sterrenkundige zin, korte tijd: ongeveer tien miljoen jaar, geheel uit elkaar gerukt en bestaan nog wel de afzonderlijke sterren, maar de *groep* ziet men niet meer.

Tegelijkertijd heeft zich echter ook in de sterren een verandering voltrokken. Wanneer de sterren nog in de associatie zijn, zijn het zeer hete sterren met temperaturen van vele tienduizenden graden aan het oppervlak (de zon is maar 6000° heet). In de tijd echter, dat de associatie uiteengerukt wordt, zijn deze sterren tevens afgekoeld; dit afkoelen gaat zo sterk, dat er bepaalde groepen van sterren zijn die *alleen* in associaties voorkomen; in de tijd dat de associatie uiteengevallen is, is deze stersoort al in een van een ander type overgegaan.

We vergelijken nu de „leeftijd” van deze associaties, die ongeveer tien miljoen jaren is, met die van het melkwegstelsel: duizend tot tienduizend malen groter. De conclusie is, dat de associaties, om op het ogenblik nog gezien te kunnen worden, *jonge* objecten moeten zijn; ze hebben zich kort geleden gevormd en, om te verklaren, dat er op het ogenblik in ons melkwegstelsel ongeveer honderd of duizend associaties voorkomen (zo groot wordt hun aantal geschat) moet men dus aannemen dat associaties dingen zijn die *nu* ontstaan; met andere woorden: nu, op dit ogenblik, ontstaan er sterren! Dit is de omwentelende betekenis van de ontdekking van de ster-associaties.

Daarbij moeten we dan nog opmerken, dat het ontstaan van de sterren in een associatie ook niet een bruusk proces is: ook in een reeds gevormde asso-

ciatie blijven zich althans enige tijd lang nog sterren vormen. Dit volgt duidelijk uit het feit, dat in de associaties steeds de „jonge” sterren binnen de groep gezien worden, terwijl oudere sterren reeds meer naar de buitenkant van de associatie zijn verspreid.

Wanneer we nu dus terug gaan naar de vraag: „hoe en waar ontstaan de sterren?”, dan is het antwoord:

Sterren ontstaan naar alle waarschijnlijkheid in ster-associaties; sterren ontstaan dus niet geïsoleerd in het heelal, maar ze ontstaan in groepen, die „korte” tijd na hun ontstaan uiteenvallen, terwijl de sterren zelf blijven bestaan, maar wel aanvankelijk een vrij snelle ontwikkeling doormaken. We mogen echter niet zeggen, dat alle sterren nu als zeer hete sterren ontstaan, daar er twee soorten associaties bekend zijn: de O-associaties, die uit hete, witte sterren bestaan, en de T-associaties, die uit kleine „koele” rood-achtige sterren ontstaan.

Men weet nog niet of en hoe de zon uit een van deze associatie-typen is gesproten, zodat het ontstaan van de zon eigenlijk nog niet goed bekend is.

Meer weet men af van de toekomstige ontwikkeling van de zon! Zoals we in het tweede artikeltje zagen: de zon straalt licht uit, doordat in zijn binnenste waterstof-atomen omgezet worden in atomen van een andere soort: helium-atomen. Het is, na het voorgaande duidelijk, dat de zon dus slechts zolang licht zal kunnen geven, als er waterstof-atomen in de zon aanwezig is. Nu is de waterstof-voorraad van de zon precies bekend, zodat men precies kan nagaan hoelang de zon nog licht zal kunnen uitstralen op de manier zoals hij dat nu doet.

Berekeningen, die op deze grondslag zijn uitgevoerd, hebben geleerd, dat de zon nog ongeveer honderdmilliard jaar licht zal kunnen geven. Wanneer men dit getal vergelijkt met de geschatte ouderdom van de zon — men kan deze op 5 milliard jaar schatten — komt men tot de conclusie, dat de zon nog piepjong is en pas een twintigste deel van zijn leven achter de rug heeft.

Laat ik met deze opmerking dit verhaal besluiten. Er zijn juist op dit terrein nog vele vragen, die gesteld zouden kunnen worden, maar de beantwoording daarvan is zeer onzeker; daarom laat ik de behandeling van deze kwesties liever achterwege.

KEES DE JAGER

Boekbespreking

Vrees voor de vrijheid

ONDER de titel „Tussen Vrees en Vrijheid” *) heeft prof. J. Romein een bundel opstellen laten verschijnen, die in de jaren 1944/48 zijn ontstaan.

Laten wij ten gunste van de schrijver aannemen, dat het vergeeflijke ijdellheid is geweest, dat hij in deze bundel een reeks beschouwingen heeft opge-

*) Uitg. Querido, A'dam.

nomen, die hij beter aan de vergetelheid prijs had kunnen geven. In het bijzonder doelen wij hierbij op de tijdens de oorlog ontstane opstellen „Continentale statengemeenschappen” en „Europese federatie”. Immers, de ideeën zowel als de organisatorische waandenkbeelden, die Romein hier bijeen geknutseld heeft, zijn reeds lang door de loop der historie verworpen en hoogstens zou hij heden ten dage voor deze opstellen nog een goedkeurend knikje kunnen krijgen van zulke befaamde politici als jhr. v. d. Goes van Naters. De publicatie van deze beschouwingen is op zichzelf reeds een reactionnaire daad, hetgeen begrijpelijk wordt, wanneer men b.v. weet, dat Romein het scheppen van een „Balkanfederatie” voorstond, bestaande uit Griekenland, Albanië, Bulgarije en Joegoslavië, of een „Middel-Europese Federatie”, die zou moeten bestaan uit de uit elkaar gescheurde en weer losjes aan elkaar geplakte „Länder” van Duitsland of tenslotte een „West-Europese Federatie”, die uit.... Engeland zou moeten bestaan, waarbij Nederland, België en Luxemburg zich moesten aansluiten!

Belangrijker dan deze opstellen, die laten zien tot welke onhistorische waandenkbeelden sommige historici vermogen te komen, lijkt ons het opstel „Toynbee's studie der geschiedenis”, waarmee tevens in verband staat de studie „De crisis van onze beschaving in historisch perspectief”.

Een paar opmerkingen over dit laatste opstel vooraf. Hier vat Romein om zo te zeggen zijn politieke geloofsbekentenis samen. Afgezien van de betuiging van hulde aan Toynbee, komt dit in het kort op het volgende neer. Volgens Romein zal „onze beschaving” slechts gered kunnen worden door een weg te bewandelen, die voorgeschreven wordt door de begrippen vrijheid, ordening, gemeenschapsgedachte en individueel burgerschap. Hem staat dus een soort geestelijke „revolutie” voor het oog, die weliswaar niets meer te maken heeft met zijn vroegere socialistische idealen of met de ideeën van het historisch-materialisme, waarover hij eens een boek heeft geschreven, maar die in elk geval de bijval van alle kleinburgers zal verwerven. De „ordering” stelt hij zich o.a. zo voor, dat zij in „evenwicht” wordt gebracht met de „vrijheid” door het instellen van „bedrijfscorporaties”, „waarin de staat, de ondernemers en de arbeiders evenredig zijn vertegenwoordigd.” En hiermee zal hij zelfs de bijval van prof. Veraart, prof. Romme, De Linie en Salazar verwerven. Waarop het opstel neerkomt, is dus niet een poging tot redding van onze beschaving, maar tot redding van een door de geschiedenis ten ondergang veroordeelde klasse.

Waar prof. Romein zich zover „ontwikkeld” heeft (men verontschuldig het werkwoord), behoeft het ook geen verwondering te wekken, dat hij sinds de oorlog tot zijn geestelijke leidsman de meest reactionnaire historicus in Europa, prof. Toynbee, heeft verkozen. Romein zegt zelf in het laatstgenoemde opstel, dat het werk van Toynbee „méér tot verrijking van mijn wezenlijk inzicht in de gang der beschavingen heeft bijgedragen dan dat van welke andere cultuur-historicus ook”. (Marx, die ons het inzicht in de wetten der beschavingen, en in het bijzonder van het kapitalisme heeft verschaft, is reeds lang vergeten!)

Maar wie is deze uitzonderlijke man, aan wiens voeten zowat de gehele Nederlandse historische wetenschap ligt (met de loffelijke uitzondering van prof. Geyl en enkele anderen)?

Wat zijn opvattingen betreft, is Toynbee een „neef” van de nazi-historicus Oswald Spengler, en wat zijn beroep betreft, is hij — om het beleefd te zeggen — een ambtenaar van een zekere afdeling van het Foreign Office. Romein zelf

zegt daarover dat Toynbee in zijn jongere jaren eens in Griekenland als spion werd opgepakt, toen hij de oude Griekse beschaving op een 20ste eeuws viaduct „bestudeerde”.

En nu zijn opvattingen. Romein zegt over zijn leermeester, dat de betekenis van zijn werk daarin ligt, dat „hier voor het eerst een historicus het woord nam, wiens moed om zich aan dit grootste aller historische problemen te wagen, zijn oorsprong vond in het bewustzijn van zijn denkkraacht, terwijl tevoren slechts denkers zich hiertoe hadden gezet, die hun moed putten uit hun gebrek aan historische scholing. Het idealistische uitgangspunt van Toynbee is aldus vastgesteld. Voegen wij daaraan nog toe, dat Toynbee volgens Romein door de „irrationele intuïtieleer” van de reactionnaire mysticus Bergson beïnvloed is, dan is het beeld bijna compleet. Maar niet geheel. Want evenals bij Spengler is de theorie van Toynbee gericht tegen het idee van de eenheid der wereld-historie. In de plaats van de historische continuïteit der beschaving, stelt Toynbee een kunstig bedacht schema van een reeks in zich zelf gesloten beschavingen, waarvan iedere beschaving een kringloop van ontwikkeling door-maakt en haar onveranderlijke karaktertrekken bewaart.

Het is voor onze lezers belangwekkend om te weten, dat volgens prof. Toynbee de geschiedenis van Europa in feite de geschiedenis van twee beschavingen is: Oost en West. De oostelijke beschaving, met haar drie ontwikkelingsstadia Byzantium, het Russische Rijk en de Sowjet-Unie, wordt tegenover de „westelijke” beschaving gesteld, en zodoende hebben wij hier de diepzinnige „historische” verklaring voor het „ontstaan” van de „onoverbrugbare” tegenstelling tussen het socialistische „Oosten” en het kapitalistische „Westen”. Het behoeft ons nu ook niet meer te verwonderen, dat Toynbee de uitweg uit deze „eeuwenoude” vijandschap ziet in de „westernisatie” van het Oosten, d.w.z. in de vernietiging van de nieuwe socialistische beschaving door de legers van het Atlantisch Pact.

Het is niet toevallig, dat Romein deze kerngedachte van Toynbee met stilzwijgen voorbijgaat, al tracht hij zich er van af te maken met de mededeling dat hij niet gelooft in een bedreiging van de Europese beschaving door Rusland (in het opstel „De crisis van onze beschaving”). Toch vinden wij in zijn opstel over Toynbee ruim voldoende aanwijzingen voor het reactionnaire en nihilistische karakter van deze „cultuur-historicus” in bijzondere dienst van Bevin.

Romein bekent zelf, dat Toynbee het vertrouwen in de rede mist, d.w.z. evenals Spengler en zijn nazi-ophemelaars een onbegrensd vertrouwen in de mystiek van de geschiedenis, de voorzienigheid heeft.

De nihilistische invloed van Toynbee komt duidelijk tot uitdrukking in de verklaring van Romein, dat hij „ons bij de afgrond van onze onkunde gebracht heeft, ja meer: ons heeft doen twijfelen aan de toereikendheid van de menselijke kennis in het algemeen en zelfs de mogelijkheid daarvan.” Tegenover dit afbrekende pessimisme stellen wij de opvatting van Lenin, in zijn boek „Materialisme en Empirio-criticisme”, die een onbegrensd vertrouwen in de mogelijkheid van de menselijke kennis heeft. Tegenover de opvatting van Toynbee en Romein, die in feite neerkomt op een willoos aanvaarden van voor de mens niet verstaanbare natuur- en maatschappelijke wetten, stellen wij de opvatting van het marxisme, dat de mens in staat is zich te bevrijden uit het „rijk der noodwendigheid” en het rijk der vrijheid te betreden.

F. BARUCH

„Het beste is voor de arbeiders nog niet goed genoeg.“

MET deze woorden kenschetste Fr. Engels het streven, van Marx om zich bij alles wat hij deed en schreef, tot het uiterste in te spannen omdat Marx het beste, van wat hij deed, nog niet goed genoeg vond voor de arbeiders. En Engels sprak hierover om de jongeren onder de revolutionnaire schrijvers en journalisten te waarschuwen voor haastig en slecht geschreven en onvoldoende doordachte en doorleefde artikelen en boeken.

Hieraan moet men onwillekeurig denken bij het lezen van het zojuist verschenen boek van Klaas van der Geest: „Morgen schijnt weer de zon”. Zouden we dit boek vergelijken met dat wat de burgerlijke schrijvers het licht doen zien, dan moeten we zeggen, dat deze vergelijking niet anders dan gunstig zou kunnen uitvallen. Zijn liefde voor de werkende mensen, vrij van valse romantiek, zijn positieve houding ten opzichte van het leven, onderscheiden zijn werk van de burgerlijke scribenten, wier boeken veelal ontaarden in ontledingen van angst en wanhoop, en voor wie het tegen-natuurlijke levenspessimisme hoogste wijsheid is. Maar alleen vanuit dit gezichtspunt kunnen we de schrijver van „Gezegend is het land” niet beoordelen, dit zou een belediging zijn. Aan een schrijver die in dit boek zijn kunnen heeft getoond, stellen we hogere eisen.

Zijn nieuwe roman schildert het leven van de vissersbevolking op Schiermonnikoog in de eerste decennia van deze eeuw. We maken kennis met het harde en moeilijke leven van deze zelfstandige zwoegers, die hun strijd met de elementen, om zich een stuk brood te veroveren, vaak met de dood moeten bekopen. Hun afhankelijkheid van de natuurkrachten en de onzekerheid van hun lot, vergroot door de primitieve vaartuigen, die zij moeten gebruiken, schept een sterk gevoel van afhankelijkheid en het aanvaarden van de heerschappij van het noodlot, die zich in een strenge orthodoxie uit. Op goede wijze wordt ons in het boek geschilderd, welk een conservatieve macht het geloof uitmaakt en hoe het iedere vernieuwing met hand en tand bestrijdt. Welk een verzet als een ziek kind, door Tade, een visser, die in zijn jonge jaren door de hele wereld heeft gezworven en zich daardoor in belangrijke mate van het starre gewoonterecht op het eiland heeft bevrijd, voor het open raam in een ledikant wordt gelegd, inplaats van in een duffe en bedompte bedstee. De meest gelovigen zien er het werk van de satan in. En als Tade trouwt met een meisje, wier verloofde vele jaren voordien op zee is omgekomen, dan is de verontwaardiging algemeen, want zo'n meisje hoort nooit meer te trouwen. Maar ook deze afgesloten eilandgemeenschap ontkomt niet aan de invloed van het kapitalisme. Met het voortschrijden der jaren doen de motorbotters hun intrede en in de oorlogsjaren van de eerste wereldoorlog wordt er door de vissers veel geld verdiend. Ook het eiland wordt „werelds”. De vrijzinnigen krijgen de overhand en in het slot van het boek komt een overwinning voor, die de dokter van het eiland, een „ongelovig” man, behaalt door een vrouw, die door een geringe lichamelijke stoornis geen kind kan krijgen, over te halen zich te laten opereren.

De wetenschap triomfeert hier over het geloof. Met grote liefde worden de

details van het leven der gewone mensen geschilderd, en bijzondere indruk maakt de figuur van de oude moeder op ons, die in haar levenswijsheid en mildheid, in haar onzelfzuchtigheid, het ongeschokte vertrouwen in en liefde voor de mens verpersoonlijkt.

Ook de kinderen uit dit boek blijven ons in herinnering. Maar toch houden we bij het lezen van deze roman het onbevredigde gevoel, dat ze niet af is en dat het wezenlijke eraan ontbreekt.

Dit komt omdat ze een onjuiste indruk achterlaat omtrent het wezen der kapitalistische maatschappij. Want de armoedzaaiers uit het begin van het boek worden welgestelde mensen, die in de oorlog bovenjan komen. Waar dit incidenteel zo geweest kan zijn, vragen we ons echter toch in ieder geval af, hoe het deze mensen verder gegaan zal zijn in de grote crisis van 1930. En daar waar de motorvaartuigen hun intrede deden, ontwikkelde zich ook in de visserij het kapitalistische bedrijf en ontstond er een klassen-differentiatie onder de vissersbevolking, die zich in scherpe klassenstrijd uitte en die een van haar hoogtepunten vond in de grote visserijstaking te IJmuiden tijdens de crisisperiode. Van dit alles bespeuren we minder dan niets.

En toch moet het de taak van de naar waarheid strevende schrijver zijn, niet het toevallige en uitzonderlijke, maar het voor de ontwikkeling kenmerkende weer te geven.

Geen spoor van de uitbuiting en de groei van het klassebewustzijn. Het boek laat ons slechts de groei tot kleine welvarende zelfstandigen zien, in strijd dus met de maatschappelijke ontwikkeling in zijn geheel. Daardoor krijgen de mensen in het boek een toevallig karakter en blijft het geheel veelal in het persoonlijke steken. De geschilderde ontwikkeling der personen wordt nergens als dwingend gevoeld. Hierdoor blijft het boek zelfs belangrijk achter bij „Thuisreis”, al is het veel evenwichtiger opgebouwd. De sterke noodlots-gedachte heeft het er echter mee gemeen en deze staat wel heel ver af van de zelfbewuste fierheid der revolutionnaire, die vecht voor een wereld, waar de mensheid haar eigen lot in handen zal nemen en bekroond zal worden door haar overwinning over de natuurkrachten. Deze tekorten verlenen aan het boek een oppervlakkigheid en vluchtigheid, die ook in de stijl die zich niet van gemeenplaatsen heeft kunnen vrijwaren, tot uitdrukking komt.

De „barre branding” uit de eerste zin van het boek is in dit opzicht typerend. We geloven aan de schrijver van „Gezegend is het land” hogere eisen te mogen stellen en hem in herinnering te mogen brengen, dat „het beste nog niet goed genoeg is voor de arbeiders”.

G. H.

LICHT IN KOORDI

(Uitg. Pegasus, f 2,25)
H. Leberrecht:

DE geschiedenis van Estland, thans een der Baltische (aan de Oost-zee gelegen) Sowjet-republieken, is er één van vrijwel voortdurende overheersing door buitenlandse machten. Zeer lange tijd, reeds in de Middeleeuwen onder de heerschappij van de Duitse Orde, waren de Duitse

adel en burgerij er heersende klasse. Dit Duitse element is steeds zeer machtig gebleven. Ook andere heersers, onder wie de Russische tsaren sedert de verovering van het land door Peter de Grote, hielden het Estlandse volk in een half-koloniale toestand.

Pas toen het volk zich in 1940 bij de Sowjet-Unie aansloot en door de Sowjet-troepen werd bevrijd, konden de eerste stappen op de weg naar een

betere toekomst worden gedaan. Maar de Duitse invallers, geholpen door de binnenlandse verraders, verhinderden in 1941 de overgang naar de collectivisatie van de landbouw. In 1944, toen de Duitse en binnenlandse fascisten door het Sowjet-leger waren verslagen, kon het reeds begonnen werk weer worden opgenomen, met het gevolg, dat al vrij spoedig de eerste collectieve bedrijven werden opgericht.

Het ontstaan van deze bedrijven beschrijft H. Leberecht in zijn bekroonde roman „Licht in Koördi”. Het verhaal speelt zich af in een dorpje, Koördi geheten, waar evenals elders het land van de grootgrondbezitters door de nieuwe regering wordt verdeeld onder de arme boeren en landarbeiders, die dan voor het eerst in staat zijn hun leven in eigen hand te nemen en zelf hun toekomst te maken. Wij zien het ontwakende besef van eigenwaarde bij de „nieuwe boeren”, hun gerechtvaardigde trots en vreugde om te kunnen werken op eigen land, met eigen ploeg en paard, waarbij de vruchten van de arbeid ten goede komen aan henzelf, hun gezin en de gemeenschap.

Er moeten echter nog veel moeilijkheden worden overwonnen, vooral de heimelijke tegenwerking van de grotere boeren, wier macht over mens en grond weliswaar gebroken is, maar wier invloed als gevolg van de nog bestaande conservatieve opvattingen zich nog doet gelden. Pas wanneer hun praktijken ontmaskerd worden en de kleinere boeren van Koördi zich aangesloten hebben, komt hieraan een einde. Door hun ervaringen voelen zij dringend de behoefte om een collectief bedrijf te vormen, waardoor zij niet meer letterlijk en figuurlijk langs elkaar heen werken.

Spannend zijn de hoofdstukken, waarin de boeren de aanval afslaan van de fascist Robert Kurwest, de zoon van een grote boer, die met de Duitsers tegen de Sowjet-Unie heeft gevochten en uit zijn geboortedorp heeft moeten vluchten. Deze voormalige koelak, die, ten koste van alles, moord inbegrepen, zich weer in zijn oude macht wil herstellen, zwerft en moordt met zijn bende op het platteland, zich steeds terugtrekkend in de bossen. Door de onrust en opwindend wordt de goede gang van de oogstwerkzaamheden gestoord en op

een dag tracht Kurwest zijn voormalige knecht Paul Runge te vermoorden, die, na in de oorlog in het Sowjet-leger gediend te hebben, zich thans op de voormalige bezittingen van zijn vroegere baas met harde arbeid en ontbering een bestaan veroverd, tezamen met zijn jonge vrouw. Wanneer dit mislukt steekt Kurwest de eerst gewonnen korenrijt van de boer in brand. „Op deze korenrijt was hun hoop voor de toekomst gegrond”, schrijft Leberecht. In korte, krachtige en beeldende taal beschrijft hij de gebeurtenissen: de aanval, het toesnellen van de boeren om hun kameraad te hulp te komen, het reddings- en blussingswerk en de menselijke aspecten aan deze gebeurtenissen.

In deze hoofdstukken vooral ontplooit Leberecht zijn dramatische talenten, evenals in de beschrijving, aan het slot van het boek, van de drooglegging van het „Slangenmoeras”. De collectiefboeren trachten met gezamenlijke inspanning nieuw bouwland te ontrukken aan het onvruchtbare moeras. Zij voeren een haast onmogelijke strijd, totdat zij plotseling door de arbeiders uit de stad, die in grote getale aanrukken, worden geholpen met het afgraven van het afwateringskanaal. Dan is het „afgelopen met het Slangenmoeras” en weerklinkt aan het eind van de spannende, doch vreugdevolle dag de overwinningskreet: „Het water stroomt! Het vloeit af!”

Dit is geen zogenaamde boerenroman, een burgerlijk maaksel, dat met veel bombarie het „boeren”-leven verheerlijkt en vaak een totaal vals beeld van de werkelijkheid geeft, omdat het propaganda voor het grootboerendom is en de rijke boer de held van het verhaal is. Hier zijn de kleine boer en de landarbeider, die onder het Sowjet-bewind zelfstandig worden, held van het verhaal. Hier wordt getoond, dat knechten, landarbeiders, ook een geschiedenis hebben. De socialistische literatuur tekent de geschiedenis van het volk op en levert daarin een grote bijdrage tot de bewustwording van de massa, tot de bewustwording van zijn eigen waarde. En hieraan voldoet ook dit werk van H. Leberecht, dat in een goede vertaling van K. v. d. Geest door Pegasus werd uitgegeven,

W. P.

HET TESTAMENT VAN CESARE BORGIA *)

In de geschiedenis is de naam Cesare Borgia zeer berucht als een sluw en gewetenloos avonturier.

De Borgia's (in het Spaans Borja) waren van een Spaans adellijk geslacht, dat zich in Italië vestigde. O.a. behoorden daartoe verschillende pausen, zoals Calixtus III van 1445-1458 en Alexander VI van 1492-1503. Deze laatste paus had bij een gehuwde vrouw (Vanozza del'Catanei) verscheidene „natuurlijke” kinderen. Tussen haakjes: zulke kinderen worden in de huidige kinderbijslagwet, nota bene op aansporing van de katholieken (!) niet met „wettige” kinderen gelijkgesteld!

De meest beruchte, die een aardje naar zijn vaartje had (want dat was ook 'n lekkere Paus, die Alexander VI de!) van deze „natuurlijke” kinderen was Cesare (1477-1507), die jong gestorven is. Overigens had hij desondanks een veelbewogen leven. Hij werd al op zestienjarige leeftijd (ja, stel je voor!) kardinaal. In 1498 legde hij dit baantje al neer en een jaar later huwde hij met de Franse prinses Charlotte d'Abret van Navarre.

Hij verliet kort na zijn huwelijk deze vrouw en trok naar Italië en veroverde verschillende van de kleine staten, waaruit Italië toen bestond. Moord op zijn adellijke tegenstanders behoorde tot z'n meest voorkomende methoden. Uitmoorden van de stedelijke bevolking, plundering, verkrachting waren de nevenverschijnselen bij het brengen van de cultuur in deze tijden van de hooggeroemde renaissance.

Zijn zuster Lucretia (1480-1519), driemaal gehuwd, heeft ook geen al te eervolle naam. Kenmerkend is, dat de geschiedenis van deze fijne familie eindigt met een heilige: de H. Franciscus Borgia (1510-1572), achterkleinzoon van onze bovengenoemde Paus Alexander VI. In 1671 is hij heilig verklaard en zijn Feestdag is 10 October.

Onze Cesare leefde dus in het bewogen tijdvak van Leonardo da Vinci en Savonarola. Men beschouwt hem vrijwel algemeen als het kenmerkende voorbeeld van een gewetenloze machtswellusteling. Met niets ontziende middelen heeft hij ge-

tracht zijn doel te bereiken en wel: het vormen van een sterke midden-Italiaanse moderne staat. Ook zijn vader ondersteunde hem in deze plannen, waardoor geestelijke en wereldlijke doeleinden door elkaar liepen.

Balchin heeft er een verhaal van gemaakt, vaak boeiend verteld, maar dat desondanks geen inzicht geeft in dit belangwekkende tijdvak.

Wij hebben weinig aan uitspraken als deze:

„want de geschiedenis is de er-
„varing die de ene mens met de an-
„dere opdoet en indien men toestaat,
„dat de historie een leugen wordt,
„dan is zij nutteloos en gevaarlijk.”

Een staaltje van de toon is het volgende: van paus Paulus II zegt hij:
„die geen moralist was, maar een
„doodgewone dronkenlap en veel-
„vraat en die tenslotte zijn eigen
„dood op zijn geweten had door
„tijdens één maaltijd twee grote wa-
„termeloenen op te eten.”

Of op deze wijze:

„De nieuwe Paus had niets van
„de kracht en kundigheid van Six-
„tus, maar op zijn manier was hij
„een even grote schurk. Hoewel dom,
„was hij uitermate inhalig en ook hij
„gebruikte zijn positie openlijk om
„zijn familie te bevoordelen. Hij was
„ook de eerste Paus, die openlijk
„zijn kinderen erkende, alle zeven.
„Vóór hem hadden Pausen slechts
„neefjes en nichtjes gehad. Een van
„zijn zonen trouwde met de dochter
„van Lorenzo de Medici en in ruil
„daarvoor werd de jonge Giovanni
„de Medici, Lorenzo's zoon, op der-
„tigjarige leeftijd tot kardinaal be-
„noemd.”

Van zulke „onthullingen” is het boek vol. Slemppartijen, naakte vrouwen als gezelschap, moordpartijen, schijnen de enige bezigheden te zijn van al diegenen in dit tijdvak, zoals zij in dit boek voorkomen.

Het Pausdom als een historisch, maatschappelijk verschijnsel, leren wij uit dit boek niet kennen. Ondanks dit zal het boeiend geschreven verhaal toch velen trekken. Het historisch inzicht verdiepen doet het zeker niet.

G. v. Pr.

*) Nigel Balchin: Het testament van Cesare Borgia. Geautoriseerde vertaling van N. G. Hazelhoff. Uitgave v.h. Van Ditmar N.V., Amsterdam-Antwerpen - 1950

KRONIEK

15 November - 15 December

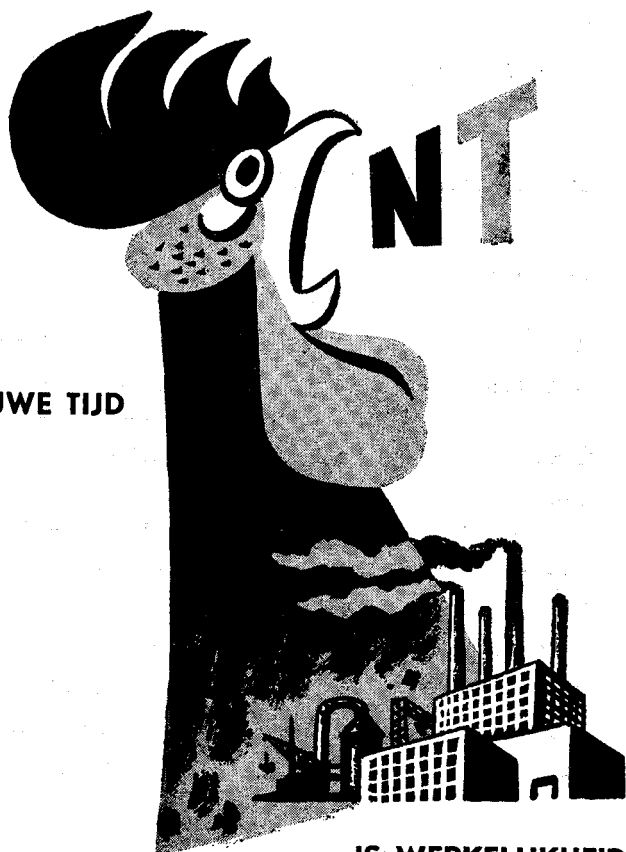
NOVEMBER

- 16 Het Tweede Wereldvredecongres in Warschau geopend.
- 22 Het Tweede Wereldvredecongres stelt een handvest voor de vrede op en doet nieuwe voorstellen voor een Vijfmogendhedenconferentie en voor geleidelijke en evenredige vermindering der bewapening.
- 23 81 Labour-Parlementsleden eisen een vreedzame buitenlandse politiek.
- 24 MacArthur begint een nieuw offensief in de richting van de Mandsjoe-rijse grens.
- 26 De Koreaanse Volkslegers, gesteund door grote guerilla-eenheden en Chinese vrijwilligers, zijn tot de tegenaanval overgegaan en brengen zware slagen toe aan de Amerikaanse interventietroepen.
- 29 De Amerikaanse terugtocht in Noord-Korea is in een vlucht veranderd. De beurzen in New York en Londen laten een scherpe koersdaling zien, waardoor milliarden werden verloren.
- 30 Truman dreigt in een persconferentie met het gebruik van de atoombom. Meer dan 150 Engelse parlementsleden hebben onmiddellijk bij het bekend worden van deze verklaring een schrijven ondertekend, waarin van de Engelse regering geëist wordt zich niet in een oorlog met China te storten en de Engelse troepen uit Korea terug te trekken, indien Truman deze bedreiging waar zou maken.
- Nederland heeft een nieuw handelsverdrag getekend met de S.U., waarbij de S.U. graan en kunstmest levert tegen haring en schepen door Nederland.

DECEMBER

- 1 Op het P.v.d.A.-congres over de buitenlandse politiek pleitte J. de Kadt voor „welvaart door bewapening” en eiste het gooien van bommen op China. „De agressor China moet behandeld worden als de agressor Korea”.
- 3 Attlee is naar Amerika vertrokken voor persoonlijke besprekingen met Truman.
- De Koreaanse Volkslegers zijn reeds ten Zuiden van Phyong-Yang. De gehele vijandelijke legermacht wordt met omsingeling bedreigd.
- 5 Het Koreaanse Volksleger bevrijdt Phyong-Yang.
- Dertien Aziatische landen doen een bemiddelingsvoorstel ten aanzien van de oorlog in Korea.
- 6 Het Franse Kabinet spreekt zich uit voor onmiddellijke herbewapening van West-Duitsland.
- 8 Economische autoriteiten hebben de toekomst van Nederland catastrofaal genoemd; inflatie, ineensinken van de „Europese economische samenwerking” en langere werktijden worden in het vooruitzicht gesteld.
- 10 Kim Ir Sen, de Koreaanse premier en opperbevelhebber, is in de hoofdstad van Noord-Korea, Phyong-Yang, teruggekeerd.
- 12 MacArthur's achtste leger vlucht ten Zuiden van de 38ste breedtegraad.
- 15 Truman kondigt de nationale „noodtoestand” af.

DE NIEUWE TIJD

IS WERKELIJKHEID

In de Nieuwe Tijd Reeks zullen regelmatig korte verhalen
verschijnen over het leven van gewone mensen in het land
van het socialisme.

Reeds verschenen:

De geschiedenis van een Stachanow-arbeider, prijs ... f 0.30

De Witte Plek, prijs f 0.15

Deze deeltjes werden beiden een succes.

Wilt U ze ook nog bezitten, haast U dan.

Weet U wel

dat alle deeltjes uit de **MARXISTISCHE REEKS** o.a.

Fr. Engels:	De ontwikkeling van het Socialisme van Utopie tot Wetenschap
idem:	De beginselen van het Communisme
W. I. Lenin:	Het Imperialisme als hoogste stadium van het Kapitalisme
idem:	Staat en Revolutie
idem:	De linkse stroming, een kinderziekte van het Communisme
Karl Marx:	Loon, Prijs en Winst
idem:	Loonarbeid en Kapitaal
J. W. Stalin:	De grondslagen van het Leninisme
idem:	Enige vraagstukken v. h. Leninisme
idem:	Historisch en Dialectisch Materialisme
idem:	Het Marxisme en het nationale vraagstuk

nu nog slechts **VIJF EN TWINTIG CENTS** kosten?
En dat het Communistische Manifest in prijs verlaagd is tot f 0.50?

Boekhandel PEGASUS, Leidsestraat 25, Amsterdam